

PRACA ZBIOROWA

Leasing po zmianach od 1 stycznia 2013 r.

Leasing po zmianach od 1 stycznia 2013 r.

Stan prawny na 1 maja 2013 r.

PRACA ZBIOROWA

Opracował TOMASZ KOWALSKI

Leasing jest obecnie jedną z najbardziej powszechnych form finansowania działalności wielu firm. Umożliwia korzystanie, za odpowiednim wynagrodzeniem i w określonym czasie, z konkretnych środków bez konieczności ich zakupu. Stale rosnąca popularność leasingu wynika m.in. z faktu, iż stał się możliwością szybkiego i efektywnego doinwestowania prowadzonej działalności gospodarczej bez jednoczesnej konieczności zaciągania kredytów bankowych i związanych z tym uciążliwości.

W polskim prawie leasing jest regulowany zarówno w prawie bilansowym, jak i w przepisach o podatku dochodowym oraz w prawie cywilnym. Różnice między regulacjami w prawie bilansowym i w prawie podatkowym są dość istotne. Dotyczą przede wszystkim warunków, które decydują o klasyfikacji danej umowy do leasingu finansowego bądź operacyjnego.

1 stycznia 2013 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Dzięki niej możliwa jest zmiana stron umowy w trakcie trwania umowy leasingowej. Zmiana ta była długo oczekiwana zarówno przez firmy leasingowe, jak i przez samych korzystających. Scedowanie praw i obowiązków z tytułu umowy leasingowej na inny podmiot bywa niekiedy optymalnym rozwiązaniem chociażby w przypadku trudności finansowych czy zaniechania lub zmiany dotychczasowej działalności gospodarczej.

Niniejsze opracowanie przybliży problematykę związaną z leasingiem. Jesteśmy przekonani, że okaże się przydatnym narzędziem i ułatwi rozwiązywanie problemów wynikających w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej.

Leasing w świetle prawa podatkowego i bilansowego

Problematyka leasingu jest regulowana zarówno w prawie bilansowym (MSR, ustawa o rachunkowości, KSR), jak i w przepisach o podatku dochodowym. Różnice między regulacjami w prawie bilansowym i w prawie podatkowym są dość istotne. Dotyczą przede wszystkim warunków, które decydują o klasyfikacji danej umowy do leasingu finansowego bądź operacyjnego. Sam sposób ujmowania w bilansie i rachunku zysków i strat operacji dotyczących obu typów leasingu po stronie zarówno finansującego, jak i korzystającego jest analogiczny.

Kryteria klasyfikacji umów leasingowych zgodnie z prawem bilansowym zostaną przedstawione na podstawie regulacji zawartych w KSR nr 5, które generalnie pokrywają się z kryteriami w ustawie z 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 330) i są analogiczne do kryteriów zawartych w MSR 17.

leasing finansowy

Zgodnie z KSR nr 5 umowa leasingu zostaje zaliczona do leasingu finansowego, gdy spełni przynajmniej jeden z poniższych warunków:

1. Na mocy umowy leasingowej następuje przeniesienie na leasingobiorcę własności danego składnika przed końcem okresu leasingu (po zakończeniu okresu leasingu). Przeniesienie własności zgodnie z niniejszym warunkiem powinno mieć miejsce nieodpłatnie, a wartość wykupu powinna być zawarta w ratach podstawowych.

2. Leasingobiorca ma możliwość kupienia składnika aktywów za cenę na tyle niższą od wartości godziwej ustalonej na dzień realizacji takiego prawa zakupu, że istnieje wystarczająca pewność, iż leasingobiorca skorzysta z tej opcji.

3. Okres, na jaki została zawarta umowa leasingu, odpowiada przeważającej części przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności przedmiotu leasingu, przy czym nie może być on krótszy niż 3/4 tego okresu.

4. Suma opłat leasingowych pomniejszonych o dyskonto, ustalona na moment rozpoczęcia okresu leasingu i przypadająca do zapłaty w okresie obowiązywania umowy, przekracza 90% wartości rynkowej przedmiotu umowy na ten dzień. Do sumy opłat

zalicza się wartość końcową, którą korzystający zobowiązuje się zapłacić za przeniesienie własności. Nie zaliczają się natomiast do tej sumy opłaty warunkowe oraz opłaty za świadczenia dodatkowe, podatki, składki za ubezpieczenie, jeżeli są one uiszczane niezależnie od opłat za używanie. Do zdyskontowania stosuje się stopę procentową leasingu aktualną na dzień zawarcia umowy, a w przypadku jej braku – stopę procentową korzystającego, aktualną na dzień zawarcia umowy.

5. Leasingowane aktywa mają na tyle specjalistyczny charakter, że bez dokonywania większych modyfikacji może korzystać z nich tylko leasingobiorca.

6. W przypadku wypowiedzenia umowy leasingowej straty z tytułu wypowiedzenia ponosi leasingobiorca.

7. Leasingobiorca ma możliwość kontynuowania leasingu przez dodatkowy okres, przy czym opłaty z tego tytułu są znacznie niższe od opłat obowiązujących na rynku.

Jeżeli natomiast żaden z wymienionych warunków nie jest spełniony, umowa będzie miała charakter leasingu operacyjnego.

Zakres przedstawionych warunków jest dość szeroki i z tego powodu większość umów leasingowych zostaje sklasyfikowana jako leasing finansowy.

Klasyfikacja leasingu w świetle przepisów prawa podatkowego (CIT)

Ustawa z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (t.j. Dz.U. z 2011 r. nr 74, poz. 397 z późn. zm.; dalej „u.p.d.o.f.”) definiuje leasing operacyjny i finansowy pośrednio poprzez sprecyzowanie, jakie elementy raty leasingowej stanowią odpowiednio przychód po stronie finansującego i koszt po stronie korzystającego.

Przez leasing operacyjny art. 17b ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych rozumie umowę, w której opłaty (łącznie część kapitałowa i odsetkowa raty) ponoszone przez korzystającego w podstawowym okresie umowy z tytułu używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych stanowią przychód finansującego.

W przypadku przedsiębiorców opłata ta jest zaliczana do kosztów uzyskania przychodów.

leasing operacyjny Aby dla celów podatkowych umowę leasingu można było zaliczyć do leasingu operacyjnego, powinny być spełnione następujące warunki:

- korzystającym nie jest osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej, a umowa została zawarta na czas oznaczony, stanowiący co najmniej 40% normalnego okresu amortyzacji (w przypadku ruchomości i wartości niematerialnych i prawnych podlegających odpisom amortyzacyjnym) oraz co najmniej 5 lat (w przypadku nieruchomości podlegających odpisom amortyzacyjnym),
- gdy korzystającym jest osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej – umowa leasingu powinna zostać zawarta na czas oznaczony,
- suma opłat ustalonych w umowie leasingu pomniejszona o należny podatek od towarów i usług odpowiada co najmniej wartości początkowej środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych, a w przypadku zawarcia przez finansującego następnej umowy leasingu środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej, będących uprzednio przedmiotem takiej umowy, odpowiada co najmniej jego wartości rynkowej z dnia zawarcia następnej umowy leasingu.

Kryteria wymagane dla leasingu operacyjnego przez przepisy podatkowe nie są tak restrykcyjne w porównaniu z regulacjami bilansowymi. Praktycznie każda umowa leasingowa ma tak skonstruowane raty, że przewyższają wartość początkową środka trwałego (zawierają dodatkowo część odsetkową). Wymóg dotyczący długości trwania umowy leasingowej dla innych podmiotów niż osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej w stosunku do długości amortyzacji również nie jest zbyt restrykcyjny.

W przypadku np. samochodu ciężarowego, gdzie normalny okres amortyzacji wynosi pięć lat (stawka amortyzacji 20%), umowa zawarta na okres dłuższy niż dwa lata może być już sklasyfikowana jako leasing operacyjny.

W świetle obecnych przepisów podatkowych wobec osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej nie stosuje się warunku dotyczącego okresu zawarcia umowy. U tych podmiotów każda umowa leasingu, w której suma opłat przewyższa wartość początkową przedmiotu leasingu, jest zaliczana do leasingu operacyjnego.

Z leasingiem finansowym mamy do czynienia, gdy umowa spełnia łącznie następujące warunki:

- została zawarta na czas oznaczony;
- suma ustalonych w umowie leasingu opłat, pomniejszona o podatek od towarów i usług, odpowiada co najmniej wartości początkowej środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych, a w przypadku zawarcia przez finansującego następnej umowy leasingu środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej będącej uprzednio przedmiotem takiej umowy odpowiada co najmniej jego wartości rynkowej z dnia zawarcia następnej umowy leasingu;
- zawiera postanowienie, że w podstawowym okresie umowy leasingu:
 - odpisów amortyzacyjnych dokonuje korzystający, w przypadku gdy nie jest osobą fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej,
 - finansujący rezygnuje z dokonywania odpisów amortyzacyjnych, w przypadku gdy korzystającym jest osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej.

Kryteria dotyczące leasingu finansowego zawarte są w art. 17f ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. W przypadku umowy leasingu finansowego do przychodów finansującego i kosztów uzyskania przychodów korzystającego nie zalicza się opłat leasingowych w części stanowiącej spłatę wartości początkowej środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych (stanowiących część kapitałową raty leasingowej). Takie traktowanie przychodów i kosztów uzyskania przychodów dotyczących jedynie części odsetkowej odpowiada leasingowi finansowemu.

Istotnym warunkiem, który musi być spełniony w przypadku leasingu finansowego, jest zapis w umowie stwierdzający, że odpisów amortyzacyjnych dokonuje korzystający (gdy nie jest on osobą fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej) lub że amortyzacji nie dokonuje finansujący (gdy korzystającym jest osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej).

W przypadku leasingu operacyjnego, gdy korzystającym nie jest osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej, jest jeszcze dodatkowy warunek określający minimalny czas trwania umowy leasingowej wynoszący 40% minimalnego okresu amortyzacji.

odpisy amortyzacyjne

Tabela 1. Porównanie przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych dotyczących leasingu operacyjnego i finansowego

Leasing operacyjny (art. 17b u.p.d.o.p.)		Leasing finansowy (art. 17f u.p.d.o.p.)	
Korzystającym jest inny podmiot niż osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej	Korzystającym jest osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej	Korzystającym jest inny podmiot niż osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej	Korzystającym jest osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej
Umowa zawarta na czas oznaczony			
Minimalny okres umowy to 40% normatywnego okresu amortyzacji (ruchości, wnip) lub 5 lat (nieruchomości)	Brak	Odpisów amortyzacyjnych w podstawowym okresie umowy dokonuje korzystający	Finansujący rezygnuje z dokonywania odpisów amortyzacyjnych w podstawowym okresie umowy
Suma opłat leasingowych (bez VAT) odpowiada co najmniej wartości początkowej przedmiotu leasingu (lub wartości rynkowej z dnia zawarcia ponownej umowy)	Suma opłat leasingowych (bez VAT) odpowiada co najmniej wartości początkowej przedmiotu leasingu (lub wartości rynkowej z dnia zawarcia ponownej umowy)	Suma opłat leasingowych (bez VAT) odpowiada co najmniej wartości początkowej przedmiotu leasingu (lub wartości rynkowej z dnia zawarcia ponownej umowy)	Suma opłat leasingowych (bez VAT) odpowiada co najmniej wartości początkowej przedmiotu leasingu (lub wartości rynkowej z dnia zawarcia ponownej umowy)

Warunkami odróżniającymi leasing operacyjny od finansowego w prawie podatkowym są kwestie formalne. Nie wynikają one z faktu przejścia bądź nieprzejścia przez korzystającego pełnego ryzyka i korzyści z tytułu posiadania w użytkowaniu przedmiotu leasingu, co jest określone w prawie bilansowym (MSR 17) i wsparte dodatkowo warunkami dla leasingu finansowego.

prawo bilansowe Odmiennie kryteria klasyfikacji umów leasingu w prawie bilansowym i podatkowym mogą skutkować tym, że ta sama umowa leasingowa może być różnie sklasyfikowana dla prawa bilansowego i podatkowego. Najczęściej występującą w praktyce rozbieżnością w klasyfikacji jest rozpoznanie umowy leasingowej jako leasingu operacyjnego zgodnie z prawem podatkowym oraz, jednocześnie, jako leasingu finansowego zgodnie z prawem bilansowym. Dzieje się tak ze względu na

dość restrykcyjne warunki do spełnienia dla leasingu operacyjnego w prawie bilansowym w porównaniu z prawem podatkowym. Większość umów będzie miała charakter leasingu finansowego, natomiast zgodnie z prawem podatkowym proporcja ta może być bardziej wyrównana.

W takiej sytuacji po stronie finansującego w świetle przepisów bilansowych do przychodu zaliczona będzie tylko część odsetkowa raty leasingowej, natomiast w świetle ustawy **rata leasingowa** podatkowej do przychodów zaliczona zostanie cała rata leasingowa, a do kosztów – amortyzacja leasingowanego środka trwałego.

Po stronie korzystającego zgodnie z prawem bilansowym do kosztu analogicznie będzie zaliczona część odsetkowa raty leasingowej oraz amortyzacja, natomiast w świetle ustawy podatkowej kosztem będzie pełna rata leasingowa.

Tabela 2. Ujęcie przychodów i kosztów umowy leasingu finansowego

	KSR nr 5/MSR 17		U.p.d.o.p.	
	przychody	koszty	przychody	koszty
Finansujący	Część odsetkowa raty	x	Część kapitałowa i odsetkowa raty	Amortyzacja
Korzystający	x	Część odsetkowa raty + amortyzacja	x	Część kapitałowa i odsetkowa raty

PRZYKŁAD

Firma ABC Sp. z o.o. przystępuje do umowy leasingu na samochód ciężarowy. Leasing ma charakter leasingu finansowego zgodnie z prawem bilansowym oraz operacyjnego zgodnie z prawem podatkowym. Wartość początkowa pojazdu wynosi 500 000 zł. Umowa jest zawarta na okres 5 lat. Raty płatne są rocznie. Stawka rocznej amortyzacji podatkowej wynosi 20%. Leasingobiorca stosuje amortyzację degresywną. Stopa procentowa leasingu wynosi 10%.

Jak będą rozpoznawane przychody i koszty uzyskania przychodów wynikające z zawartej umowy dla celów bilansowych i podatkowych oraz jak będzie ujmowany wynikający z tego podatek odroczony?

Zgodnie z harmonogramem raty płatne są w wysokości 131 899 zł każda.

Tabela 3. Podział na część kapitałową i odsetkową

Rok	Część kapitałowa	Część odsetkowa	Rata	Saldo
0				500 000
1	81 899	50 000	131 899	418 101
2	90 089	41 810	131 899	328 013
3	99 097	32 801	131 899	228 915
4	109 007	22 892	131 899	119 908
5	119 908	11 992	131 899	0
Łącznie	500 000	159 495	659 495	

Wykazanie leasingu u finansującego

Finansujący w momencie podpisania umowy leasingowej wykaże w księgach rachunkowych po stronie aktywów należności w kwocie 500 000 zł, w księgach podatkowych natomiast środek trwały o wartości początkowej 500 000 zł. Wartość bilansowa środka trwałego oraz wartość podatkowa należności w księgach finansującego w momencie przystąpienia do umowy, a także przez cały okres trwania umowy leasingowej, wyniesie niezmiennie 0 zł.

Finansujący dla celów podatkowych amortyzuje leasingowany środek trwały metodą degresywną i stopą 20%.

Tabela 4. Rozkład amortyzacji oraz wartości niezamortyzowanej

Rok	Amortyzacja degresywna	Wartość środka trwałego
0		500 000
1	$500\,000 \times (20\% \times 2) = 200\,000$	300 000
2	$300\,000 \text{ zł} \times (20\% \times 2) = 120\,000$	180 000
3*	$500\,000 \text{ zł} \times 20\% = 100\,000$	80 000
4	80 000	0
5	0	0
Łącznie	500 000	

* W trzecim roku przechodzimy na metodę liniową.

Tabela 5. Różnice przejściowe wynikające z odmiennej wartości bilansowej i podatkowej leasingowanego środka trwałego oraz należności w czasie trwania umowy leasingowej

Wyszczególnienie	Rok					
	0	1	2	3	4	5
Wartość bilansowa środka trwałego	0	0	0	0	0	0
Wartość podatkowa środka trwałego	500 000	300 000	180 000	80 000	0	0
Różnice przejściowe dotyczące środka trwałego	-500 000	-300 000	-180 000	-80 000	0	0
Wartość bilansowa należności	500 000	418 101	328 013	228 915	119 908	0
Wartość podatkowa należności	0	0	0	0	0	0
Różnice przejściowe dotyczące należności	500 000	418 101	328 013	228 915	119 908	0
Suma różnic przejściowych	0	118 101	148 013	148 915	119 908	
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego (narastająco)	0	22 439	28 122	28 294	22 783	0
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego (zmiana w okresie)	0	22 439	5 683	171	-5 511	-22 783

Jak zatem wynika z powyższej tabeli, największa narastająca różnica między wartością bilansową należności a wartością podatkową środka trwałego przypada na koniec trzeciego roku. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynosi wtedy 28 294 zł.

W kolejnych dwóch latach różnica ta maleje do zera, gdyż po zakończeniu trwania umowy leasingowej i amortyzacji leasingowanego aktywu wartość bilansowa należności i wartość podatkowa środka trwałego wynosi zero.

W czasie trwania umowy leasingowej powstają zatem różnice przejściowe, których wysokość zależy od wzajemnego kształtowania się harmonogramu spłat rat leasingowych oraz amortyzacji podatkowej leasingowanego środka trwałego.

Wykazanie leasingu u korzystającego

W momencie podpisania umowy leasingowej korzystający wykaże w księgach rachunkowych po stronie aktywów środek trwały w kwocie 500 000 zł, a po stronie pasywów zobowiązania w wysokości również 500 000 zł. Wartość podatkowa środka trwałego oraz wartość podatkowa zobowiązań w księgach korzystającego wyniesie 0 zł zarówno w momencie przystąpienia do umowy, jak i przez cały okres trwania umowy leasingowej. W księgach podatkowych korzystający będzie ujmował po stronie kosztów wartość pełnej raty leasingowej.

Zakładamy, że korzystający dla celów bilansowych będzie dokonywał amortyzacji według stawki liniowej 20%.

Tabela 6. Amortyzacja środka trwałego

Rok	Amortyzacja liniowa 20%	Wartość środka trwałego
0	0	500 000
1	100 000	400 000
2	100 000	300 000
3	100 000	200 000
4	100 000	100 000
5	100 000	0
Łącznie	500 000	

Tabela 7. Różnice przejściowe wynikające z odmiennych wartości bilansowej i podatkowej leasingowanego środka trwałego oraz zobowiązań w czasie trwania umowy leasingowej

Rok	0	1	2	3	4	5
Wartość bilansowa środka trwałego	500 000	400 000	300 000	200 000	100 000	0
Wartość podatkowa środka trwałego	0	0	0	0	0	0
Różnice przejściowe dotyczące środka trwałego	500 000	400 000	300 000	200 000	100 000	0
Wartość podatkowa zobowiązań	0	0	0	0	0	0
Wartość bilansowa zobowiązań	500 000	418 101	328 013	228 915	119 908	0
Różnice przejściowe dotyczące zobowiązań	-500 000	-418 101	-328 013	-228 915	-119 908	0
Suma różnic przejściowych	0	-18 101	-28 013	-28 915	-19 908	0
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego (narastająco)*	0	-3 439	-5 322	-5 494	-3 783	0
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego (zmiana w okresie)*	0	-3 439	-1 883	-171	1 711	3 783

* Ujemna wartość rezerwy oznacza, że mamy do czynienia z aktywem z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Jak pokazuje przykład, na koniec trwania umowy suma kosztów w ujęciu bilansowym i podatkowym będzie taka sama. Jednak w czasie trwania umowy początkowo będą

przewyższały koszty w ujęciu bilansowym, po czym będą one malały. Koszt podatkowy będzie jednakowy w całym czasie trwania umowy leasingowej.

Zmiany w prawie podatkowym w zakresie cesji umowy leasingu od 1 stycznia 2013 r.

Nowelizacja ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, która weszła w życie 1 stycznia 2013 r., umożliwia – w porównaniu z regulacjami obowiązującymi do końca 2012 r. – zmiany stron umowy w trakcie trwania umowy leasingowej. Zmiany były długo oczekiwane zarówno przez firmy leasingowe, jak i przez samych korzystających, dla których scedowanie praw i obowiązków z tytułu umowy leasingowej na inny podmiot było niekiedy optymalnym rozwiązaniem chociażby w przypadku trudności finansowych czy zaniechania lub zmiany dotychczasowej działalności gospodarczej.

cesja Zmianę stron umowy (cesję) umożliwia obecnie art. 17a pkt 2, który definiuje podstawowy okres umowy leasingu jako czas oznaczony, na jaki została zawarta umowa, z wyłączeniem czasu, na jaki może ona zostać przedłużona lub skrócona, a w przypadku zmiany strony lub stron tej umowy podstawowy okres umowy uważa się za zachowany, jeżeli inne postanowienia umowy nie uległy zmianie.

Pozostałe zmiany w zakresie leasingu:

- Od 1 stycznia 2013 r. przedmiotem umowy leasingowej może być również prawo wieczystego użytkowania gruntów (art. 17a pkt 1 u.p.d.o.p.).
- Warunek minimalnego czasu trwania umowy leasingowej dla leasingu operacyjnego w przypadku nieruchomości został skrócony z 10 do 5 lat (art. 17b ust. 1 pkt 1 u.p.d.o.p.).
- W przypadku ponownego zawarcia przez finansującego następnej umowy leasingu środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej, będących uprzednio przedmiotem takiej umowy, suma ustalonych w umowie leasingu opłat pomniejszonych o należny podatek od towarów i usług odpowiada co najmniej jego wartości rynkowej z dnia ponownego zawarcia umowy leasingu (art. 17a ust. 1 pkt 3 dla leasingu operacyjnego oraz art. 17f ust. 1 pkt 2 dla leasingu finansowego). Nie ma zatem obecnie wymogu, aby przy zawarciu ponownej umowy leasingowej suma opłat leasingowych odpowiadała co najmniej pierwotnej wartości początkowej przedmiotu leasingu, co nie miałooby w przypad-

ku używanego środka trwałego ekonomicznego uzasadnienia.

JAKUB KORNACKI

ZGODNIE Z PRAWEM

Art. 17b ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych

1. Opłaty ustalone w umowie leasingu, ponoszone przez korzystającego w podstawowym okresie umowy z tytułu używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych stanowią przychód finansującego i odpowiednio w przypadku, o którym mowa w pkt 1, koszt uzyskania przychodów korzystającego, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, jeżeli:

- 1) umowa leasingu, w przypadku gdy korzystającym nie jest osoba wymieniona w pkt 2, została zawarta na czas oznaczony, stanowiący co najmniej 40% normatywnego okresu amortyzacji, jeżeli przedmiotem umowy leasingu są podlegające odpisom amortyzacyjnym rzeczy ruchome lub wartości niematerialne i prawne, albo została zawarta na okres co najmniej 5 lat, jeżeli jej przedmiotem są podlegające odpisom amortyzacyjnym nieruchomości;
 - 2) umowa leasingu, w przypadku gdy korzystającym jest osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej, została zawarta na czas oznaczony;
 - 3) suma ustalonych opłat w umowie leasingu, o której mowa w pkt 1 lub 2, pomniejszona o należny podatek od towarów i usług, odpowiada co najmniej wartości początkowej środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych, a w przypadku zawarcia przez finansującego następnej umowy leasingu środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej będących uprzednio przedmiotem takiej umowy odpowiada co najmniej jego wartości rynkowej z dnia zawarcia następnej umowy leasingu; przepis art. 14 stosuje się odpowiednio.
2. Jeżeli finansujący w dniu zawarcia umowy leasingu korzysta ze zwolnień

w podatku dochodowym przysługujących na podstawie:

- 1) art. 6,
- 2) przepisów o specjalnych strefach ekonomicznych,
- 3) art. 23 i 37 ustawy z dnia 14 czerwca 1991 r. o spółkach z udziałem zagranicznym (Dz.U. z 1997 r. nr 26, poz. 143, z 1998 r. nr 160, poz. 1063

oraz z 1999 r. nr 49, poz. 484 i nr 101, poz. 1178)

– do umowy tej stosuje się zasady opodatkowania określone w art. 17f–17h.

3. W przypadku finansującego będącego spółką niemającą osobowości prawnej ograniczenia, o których mowa w ust. 2, dotyczą także współników tych spółek.

Samochód w firmie – wybór optymalizacji

Konsekwencje opodatkowania transakcji zakupu samochodu na potrzeby działalności gospodarczej zależą m.in. od tego, w jaki sposób jest finansowany zakup pojazdu, jaki pojazd jest nabywany (osobowy czy ciężarowy), czy samochód jest nowy czy używany. Dlatego podejmując decyzję o nabyciu samochodu, warto przeanalizować wszelkie aspekty podatkowe. Może to pomóc w wyborze optymalnego rozwiązania.

Samochody wykorzystywane w działalności operacyjnej mogą być nabywane na różne sposoby. Mogą być kupione za środki własne **kredyt** albo finansowane z kredytu, leasingowane czy wynajęte.

Skutki podatkowe zakupu samochodu

Każda forma nabycia samochodu będzie miała inne korzyści podatkowe. Zasadą ogólną jest to, że wydatek na zakup samochodu o wartości poniżej 20 000 euro będzie zaliczony do kosztów podatkowych poprzez odpisy amortyzacyjne.

Limit 20 000 euro należy przeliczyć na złote według kursu średniego euro ogłaszanego przez NBP z dnia przekazania samochodu do używania. Jeśli wartość kupionego samochodu osobowego przekroczy równowartość 20 000 euro przeliczoną na złote, do kosztów uzyskania przychodów nie można zaliczyć odpisów amortyzacyjnych w części przekraczającej tę wartość (art. 23 ust. 1 pkt 4 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych – t.j. Dz.U. z 2012 r.

poz. 361 z późn. zm. i art. 16 ust. 1 pkt 4 ustawy z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych – t.j. Dz.U. z 2011 r. nr 74, poz. 397 z późn. zm.).

■ ZAPAMIĘTAJ

Limit w wysokości 20 000 euro przy nabyciu samochodów ma decydujące znaczenie w przypadku innych kosztów poniesionych na utrzymanie samochodu.

Kosztem uzyskania przychodów będą również koszty eksploatacyjne, konserwacji, napraw i przeglądów okresowych. Kosztem uzyskania przychodów będzie także **składka** na ubezpieczenie samochodu. Należy jednak pamiętać, że wydatki na ubezpieczenie samochodu osobowego mogą być zaliczone do kosztów uzyskania przychodów do wysokości określonego limitu. Do kosztów uzyskania przychodów nie należy zaliczać składek na ubezpieczenie samochodu osobowego w wysokości przekraczającej ich część ustaloną w takiej proporcji, w jakiej pozostaje równowartość 20 000 euro. Wartość samochodu dla celów ubezpieczenia należy przeliczać na złote według kursu ogłaszanego przez NBP z dnia zawarcia umowy ubezpieczenia (art. 23 ust. 1 pkt 47 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych i art. 16 ust. 1 pkt 49 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych).

Przy zakupie samochodu na kredyt należy pamiętać, że spłata kredytu nie stanowi kosztów uzyskania przychodów. Kosztem uzyskania przychodu będą jednak prowizje i zapłacone odsetki od kredytu oraz zgodnie z zasadą ogólną odpisy amortyzacyjne.

Skutki podatkowe leasingu operacyjnego

Alternatywnym sposobem sfinansowania zakupu samochodu jest leasing operacyjny. Przy spełnieniu warunków określonych w art. 23b ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych i odpowiednio w art. 17b ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych kosztem uzyskania przychodów będą opłaty leasingowe (opłata wstępna, raty leasingowe). Kosztem uzyskania przychodów leasingobiorcy są także wydatki eksploatacyjne, koszty przeglądów technicznych, konserwacji, składki ubezpieczeniowe. Przy czym należy pamiętać, że i w tym zakresie obowiązuje limit.

Podatnik ma możliwość ustalenia wysokości rat leasingowych, w konsekwencji może wpłynąć na cenę wykupu samochodu. W uproszczeniu można przyjąć, że wysokie raty leasingowe skutkują niewielką ceną wykupu samochodu na własność. Jeżeli cena wykupu nie przekroczy kwoty 3500 zł, wówczas wydatek ten można bezpośrednio zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów.

Samochód nowy czy używany – jak kształtować wysokość odpisów amortyzacyjnych

W przypadku przyjęcia do ewidencji środków trwałych samochodów używanych, zarówno osobowych, jak i ciężarowych, istnieje możliwość wpływu na wysokość osiągniętego zysku przez jednostkę poprzez właściwe kształtowanie wysokości odpisów amortyzacyjnych.

■ ZAPAMIĘTAJ

Podatnik, który kupił nowy samochód osobowy, powinien pamiętać, że przysługuje mu prawo do dokonywania odpisów amortyzacyjnych metodą liniową w wysokości 20% w skali roku.

Do samochodów ulepszonych lub używanych przedsiębiorcy mogą stosować indywidualną stawkę amortyzacyjną. Samochód stanowiący środek trwały można uznać za używany, jeżeli podatnik udowodni, że przed jego nabyciem pojazd był wykorzystywany co najmniej przez sześć miesięcy (art. 22j ust. 2 pkt 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych i art. 16j ust. 2 pkt 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych).

Z kolei samochód uważa się za ulepszony, jeżeli przed wprowadzeniem do ewidencji wydatki poniesione przez podatnika na ulepszenie tego samochodu stanowiły co najmniej 20% wartości początkowej (art. 22j ust. 2 pkt 2 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych i art. 16j ust. 2 pkt 2 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych).

Spełniwszy te warunki, jednostka może dokonywać odpisów amortyzacyjnych w okresie nie krótszym niż 30 miesięcy. Oznacza to stosowanie 40% stawki amortyzacyjnej, która jest dwa razy wyższa niż w przypadku stawki określonej w Wykazie stawek amortyzacyjnych.

Przedsiębiorstwo może wykazywać większe koszty podatkowe poprzez podwyższenie podstawowej stawki amortyzacyjnej samochodów przy użyciu współczynnika nie wyższego niż 1,4, gdy są one używane bardziej intensywnie w stosunku do warunków przeciętnych lub wymagają szczególnej sprawności technicznej (art. 22i ust. 2 pkt 2 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz art. 16i ust. 2 pkt 2 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych).

Podatnicy, u których wartość samochodów osobowych przekracza 20 000 euro, mogą korzystać z możliwości obniżenia stawek amortyzacji nawet do 1%, jeśli planują sprzedaż kupionego samochodu. W interpretacji indywidualnej z 7 kwietnia 2011 r. (ITPB3/423-52a/11/PST) Dyrektor Izby Skarbowej w Bydgoszczy stwierdził, że: „(...) podatnik ma prawo (...) obniżyć stawkę amortyzacyjną do dowolnej wysokości, tj. do również wskazanego w zapytaniu poziomu 1%”.

Działanie takie jest korzystne dla podatników, ponieważ przy sprzedaży samochodu niezamortyzowana część w wysokości pełnych odpisów amortyzacyjnych jest kosztem podatkowym. Należy jednak pamiętać, że zgodnie z przepisami bilansowymi stawka amortyzacji powinna być ustalona według ekonomicznego okresu użyteczności.

koszt podatkowy

Kiedy i dlaczego warto korzystać z samochodu niestanowiącego własność firmy

Podatnicy, którzy korzystają z samochodów w firmie sporadycznie, powinni rozważyć możliwość używania aut stanowiących własność osób trzecich, wykorzystywanych na podstawie umowy najmu, dzierżawy czy użyczenia.

W przypadku samochodów niestanowiących własności podatnika istnieje pewne ograniczenie w zaliczaniu do kosztów podatkowych wydatków związanych z ich używaniem (art. 23 ust. 1 pkt 46 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych i art. 16 ust. 1 pkt 51 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych).

W tym przypadku należy porównać nakłady na utrzymanie samochodu z ewentualną wysokością kosztów zakwalifikowanych jako niepodatkowe. Są to wydatki w części przekraczającej kwotę wynikającą z pomnożenia liczby kilometrów faktycznego przebiegu pojazdu dla celów podatnika oraz stawki za jeden kilometr przebiegu (tzw. kilometrówki).

kilometrówka

■ ZAPAMIĘTAJ

Ograniczenia nie dotyczą wykorzystywania samochodów ciężarowych oraz samochodów osobowych używanych na podstawie umowy leasingu (art. 23 ust. 3b ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych i art. 16 ust. 3b ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych).

Samochód w firmie a VAT w 2013 r.

Przepisy ustawy o VAT również nakładają pewne ograniczenia z tytułu nabycia zarówno samochodu, jak i paliwa do niego. Dotychczasowe przepisy ustawy o VAT w tym zakresie obowiązują do końca 2013 r.

Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami użytkowanie samochodów osobowych w ramach umowy najmu, dzierżawy, leasingu lub innej umowy o podobnym charakterze daje prawo do odliczenia 60% kwoty podatku naliczonego od czynszu (raty) lub innych płatności wynikających z zawartej umowy. Płatności te powinny być udokumentowane fakturą. Wartość odliczenia nie może być wyższa niż 6000 zł.

Podatnicy, którzy kupują samochody stanowiące towar lub będące samochodami demonstracyjnymi, nie podlegają powyższemu ograniczeniu. Z faktur dokumentujących nabycie samochodów odliczą 100% VAT. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach wydał 5 stycznia 2012 r. wyrok (I SA/Bk 416/11), w którym czytamy: „Sąd podziela pogląd wyrażony m.in. w wyroku WSA w Poznaniu z 12 grudnia 2011 r., I SA/Po 635/11, iż art. 3 ust. 2 pkt 7 lit. a) ustawy zmieniającej nie odwołuje się do okoliczności zadysponowania jakimś konkretnym pojazdem, a jedynie odwołuje się do działalności podatnika, choć tylko w odniesieniu do pojazdów, które nadal oferowane są do dalszej od-

przedaży i nie są wykorzystywane przez podatnika do innych celów, w tym użytku służbowego. Z omawianego przepisu nie wynika, aby pojazdy, które nie są od razu oferowane do sprzedaży, lecz w pierwszej kolejności spełniają funkcje tzw. pojazdów demonstracyjnych, nie były objęte dyspozycją tego przepisu. Zdaniem Sądu nie ma żadnych podstaw, aby w takim przypadku pozbawić podatnika prawa do pełnego odliczenia podatku naliczonego z tytułu nabycia paliwa do napędu takich pojazdów. Użyty w art. 3 ust. 2 pkt 7 lit. a) ustawy zmieniającej termin «odprzedaż» obejmuje takie rodzaje działalności gospodarczej podatnika, w ramach których nabywane samochody (pojazdy), o jakich mowa w art. 3 ust. 1 tej ustawy są – jako towary handlowe – przeznaczone do ich dalszego zbycia”.

Podatek naliczony przy nabywaniu paliwo silnikowych, oleju napędowego oraz gazu, wykorzystywanych do napędu pojazdów samochodowych, może być odliczany, jeżeli są to pojazdy samochodowe o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 tony, oraz pojazdy samochodowe wymienione w art. 3 ust. 2 ustawy o VAT. W pozostałych przypadkach brak prawa do odliczenia VAT od zakupu paliwa został utrzymany.

Od 1 stycznia 2013 r. faktury dokumentujące sprzedaż paliw silnikowych benzynowych, oleju napędowego oraz gazu, wlewanych do baku samochodu i innych pojazdów samochodowych, nie muszą zawierać numeru rejestracyjnego samochodu.

PATRYCJA MIKUŁA

ZGODNIE Z PRAWEM

Art. 23b ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych

1. Opłaty ustalone w umowie leasingu, ponoszone przez korzystającego w podstawowym okresie umowy z tytułu używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych stanowią przychód finansującego i odpowiednio w przypadku, o którym mowa w pkt 1, koszt uzyskania przychodów korzystającego, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, jeżeli:

- 1) umowa leasingu, w przypadku gdy korzystającym nie jest osoba wymieniona w pkt 2, została zawarta na czas oznaczony, stanowiący co najmniej 40% normatywnego okresu amortyzacji, jeżeli przedmiotem

umowy leasingu są podlegające odpisom amortyzacyjnym rzeczy ruchome lub wartości niematerialne i prawne, albo została zawarta na okres co najmniej 5 lat, jeżeli jej przedmiotem są podlegające odpisom amortyzacyjnym nieruchomości;

- 2) umowa leasingu, w przypadku gdy korzystającym jest osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej, została zawarta na czas oznaczony;
- 3) suma ustalonych opłat w umowie leasingu, o której mowa w pkt 1 lub 2, pomniejszona o należny podatek od towarów i usług, odpowiada co najmniej wartości początkowej środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych, a w przypadku zawarcia przez finansującego następnej umowy leasingu środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej będących uprzednio przedmiotem takiej umowy odpowiada co najmniej jego wartości rynkowej z dnia zawarcia następnej

umowy leasingu; przepis art. 19 stosuje się odpowiednio.

2. Jeżeli finansujący w dniu zawarcia umowy leasingu korzysta ze zwolnień w podatku dochodowym przysługujących na podstawie:

- 1) art. 6 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 2011 r. nr 74, poz. 397, z późn. zm.),
- 2) przepisów o specjalnych strefach ekonomicznych,
- 3) art. 23 i 37 ustawy z dnia 14 czerwca 1991 r. o spółkach z udziałem zagranicznym (Dz.U. z 1997 r. nr 26, poz. 143, z 1998 r. nr 160, poz. 1063 oraz z 1999 r. nr 49, poz. 484 i nr 101, poz. 1178)

– do umowy tej stosuje się zasady opodatkowania określone w art. 23f–23h.

3. W przypadku finansującego będącego spółką niemającą osobowości prawnej ograniczenia, o których mowa w ust. 2, dotyczą także wspólników tych spółek.

W jaki sposób leasingobiorca rozlicza VAT od użytkowanych samochodów

Do 31 grudnia 2013 r. przedłużono dotychczasowe zasady odliczania VAT od nabycia i leasingu samochodów oraz od zakupu paliwa do ich napędu. Nie oznacza to, że zasady odliczania VAT przez leasingobiorców się nie zmieniają. Wpływ na to mają orzeczenia zarówno sądów krajowych, jak i Trybunału. Pod ich wpływem zmieniły się m.in. zasady odliczania VAT od ubezpieczenia leasingowanych samochodów czy zakupu paliwa na podstawie kart paliwowych otrzymanych od leasingodawcy. Dlatego przedstawiamy kompleksowe omówienie problemów związanych z rozliczeniem VAT od leasingowanych samochodów.

Do 31 grudnia 2013 r. zasady odliczania VAT naliczonego związane z:

- nabycie samochodu**
- nabyciem samochodów,
 - użytkowaniem samochodów na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu lub in-

nej umowy o podobnym charakterze, a także

- nabyciem paliw silnikowych, oleju napędowego oraz gazu, wykorzystywanych do napędu samochodów,

wynikają z przepisów ustawy z 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy o transporcie drogowym (Dz.U. nr 247, poz. 1652 z późn. zm., zwanej dalej „ustawą zmieniającą”). Przywołane regulacje mają zastosowanie do aut wykorzystywanych w działalności gospodarczej na podstawie umowy leasingu finansowego i operacyjnego.

działalność gospodarcza

Przypomnijmy, że w przypadku leasingu obowiązują następujące zasady odliczeń VAT od rat leasingowych i zakupu paliwa:

1. VAT naliczony od samochodów osobowych użytkowanych w leasingu finansowym

Wydanie samochodu osobowego na podstawie umowy leasingu finansowego (kapita-

lowego) stanowi dostawę towaru, o której mowa w art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy o VAT. Taka kwalifikacja czynności powoduje, że korzystający (leasingobiorca) otrzymuje fakturę na całą wartość tej dostawy, która obejmuje zarówno część kapitałową odpowiadającą wartości przedmiotu leasingu, jak i część odsetkową. Z otrzymanej faktury wynika VAT naliczony od całej wartości dostawy. W przypadku nabycia samochodów osobowych lub innych pojazdów samochodowych o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 tony kwotę podatku naliczonego stanowi 60% kwoty podatku określonej w fakturze (lub kwoty podatku należnego z tytułu WNT, lub kwoty podatku należnego od dostawy towarów, dla której podatnikiem jest ich nabywca), nie więcej jednak niż 6000 zł.

2. VAT naliczony od samochodów osobowych użytkowanych w leasingu operacyjnym

To samo ograniczenie ma zastosowanie do aut użytkowanych na podstawie umowy leasingu operacyjnego. W przypadku usługobiorców użytkujących samochody osobowe oraz inne pojazdy samochodowe o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 tony na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu lub innej umowy o podobnym charakterze kwotę podatku naliczonego stanowi 60% kwoty podatku naliczonego od czynszu (raty) lub innych płatności wynikających z zawartej umowy, udokumentowanych fakturą. Suma kwot w całym okresie użytkowania tych samochodów i pojazdów, dotycząca jednego samochodu lub pojazdu, nie może jednak przekroczyć 6000 zł.

3. VAT naliczony od paliwa do leasingowanych samochodów osobowych

Zakup paliw silnikowych, oleju napędowego oraz gazu, wykorzystywanych do napędu samochodów osobowych oraz innych pojaz-

dów samochodowych o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 tony, nie uprawnia podatnika do odliczenia podatku naliczonego. Wyłączenie to dotyczy wymienionych aut użytkowanych w leasingu zarówno finansowym, jak i operacyjnym.

4. VAT naliczony od pozostałych samochodów użytkowanych w leasingu finansowym i operacyjnym

Natomiast w przypadku nabycia w leasingu finansowym lub użytkowania na podstawie umowy leasingu operacyjnego:

- pojazdów samochodowych o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 tony,
 - pojazdów wskazanych w art. 3 ust. 2 pkt 1-7 ustawy zmieniającej, w tym np. pojazdów specjalnych oraz autobusów,
- korzystający (leasingobiorca) ma prawo odliczyć z otrzymanej faktury podatek naliczony w pełnej wysokości. Prawo do pełnego odliczenia dotyczy także paliwa do tych samochodów.

faktura

ANETA SZWĘCH

umowa
najmu

ZGODNIE Z PRAWEM

Art. 4 ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy o transporcie drogowym

W okresie od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy do dnia 31 grudnia 2013 r., obniżenia kwoty lub zwrotu różnicy podatku należnego nie stosuje się do nabywanych przez podatnika paliw silnikowych, oleju napędowego oraz gazu, wykorzystywanych do napędu samochodów osobowych oraz innych pojazdów samochodowych, o których mowa w art. 3 ust. 1.

Użytkowanie wieczyste można oddać w leasing

Sytuacja, w której nieruchomości budynkowe znajdują się na działce gruntu niebędącej własnością leasingodawcy, lecz objętej prawem użytkowania wieczystego, od 1 stycznia 2013 r. nie jest przeszkodą do oddania takiego budynku i gruntu do używania na podstawie umo-

wy leasingu. W stosunku do budynku nie wyłączały takiej możliwości poprzednio obowiązujące przepisy. Jednak w poprzednim stanie prawnym wymagało to zawarcia odrębnej umowy (innej niż leasing) w odniesieniu do prawa użytkowania wieczystego gruntu. W opracowa-

niu przedstawiamy, jak wyglądało i jak wygląda rozliczenie umowy leasingu użytkowania wieczystego przed i po nowelizacji przepisów podatkowych.

Zgodnie z brzmieniem przepisów obowiązujących od 1 stycznia 2013 r. (art. 17a pkt 1 u.p.d.o.p. oraz art. 23a pkt 1 u.p.d.o.f.) przez pojęcie podatkowej umowy leasingu należy rozumieć umowę nazwaną w kodeksie cywilnym, a także każdą inną umowę, na mocy której jedna ze stron, zwana dalej finansującym (leasingodawcą), oddaje do odpłatnego używania albo używania i pobierania pożytków na warunkach określonych w ustawie drugiej stronie, zwanej dalej korzystającym (leasingobiorcą), podlegające amortyzacji

środki trwałe

środki trwałe lub wartości niematerialne i prawne, a także grunty oraz prawo wieczystego użytkowania gruntów.

Przypomnijmy, iż do 31 grudnia 2012 r. przepisy mówiły jedynie o możliwości oddania w leasing:

- podlegających amortyzacji środków trwałych,
- wartości niematerialnych i prawnych oraz
- gruntów.

■ ZAPAMIĘTAJ

Nowe uregulowania można zastosować do umów zawartych po dniu 1 stycznia 2013 r. Umowy leasingu zawarte przed tą datą muszą być rozliczane na zasadach dotychczasowych.

Rozliczenie umowy dzierżawy użytkowania wieczystego zawartej do końca 2012 r.

Dotychczas podatnicy, chcąc wyleasingować nieruchomość na gruncie objętym użytkowaniem wieczystym, musieli zawierać dwie odrębne umowy, tj.:

- leasingu (najczęściej operacyjnego) nieruchomości posadowionych na gruncie oraz
- dzierżawy dla samego gruntu objętego użytkowaniem wieczystym.

Z punktu widzenia korzystającego nie było to jednak dogodne rozwiązanie. Występował bowiem w takiej strukturze duży czynnik niepewności dotyczący ceny nabycia gruntu po zakończeniu umowy. Musiała ona bowiem odzwierciedlać jego wartość rynkową (brak prawa do nabycia po cenie niższej), siłą rzeczy wartość nieznaną w chwili zawierania umowy. Było to także niekorzystne ekonomicznie, zwłaszcza, że w toku trwania wieloletniej umowy

łączne opłaty za dzierżawę gruntu mogły przewyższać jego wartość. A więc korzystający spłacał wartość gruntu w czasie trwania umowy, a na jej zakończenie i tak musiał za niego zapłacić wg cen rynkowych, tak jak każdy inny potencjalny nabywca. Z drugiej strony nie zawsze opłacało się rezygnować z zakupu w nieatrakcyjnej cenie rynkowej, ponieważ wciąż korzystna była cena nabycia samej nieruchomości budynkowej.

Zdarzało się także, iż podatnicy nieprawidłowo zawierali jedną umowę leasingu dla budynku oraz użytkowania wieczystego gruntu. W takiej sytuacji rozliczenia podatkowe w odniesieniu do gruntu musiały być korygowane i traktowane tak jak w przypadku umów najmu/dzierżawy. Co jednak pozytywne, taka nieprawidłowość nie prowadziła do utraty kosztów podatkowych w tym zakresie. Problem ten dobrze wyjaśnia postanowienie Naczelnika Drugiego Mazowieckiego Urzędu Skarbowego z 5 marca 2007 r., 1472/ROP1/423-29/07/AJ (zapytanie dotyczyło w tym przypadku leasingu operacyjnego), w którym czytamy: „(...) Tak więc w części dotyczącej prawa wieczystego użytkowania gruntów umowa zawarta przez Spółkę nie stanowi umowy leasingu w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych i nie będą miały do niej zastosowania przepisy rozdziału 4a ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Do tego typu umów będą miały natomiast zastosowanie – zgodnie z dyspozycją zawartą w art. 171 u.p.d.o.p. – przepisy art. 12–16 u.p.d.o.p. regulujące kwestie związane z umowami najmu oraz dzierżawy. (...)”.

Podatnik ma jednak możliwość odliczenia od przychodów kosztów ich uzyskania, pod tym jednak warunkiem, że mają one bezpośredni związek z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Oczywiście tak zawarta umowa nie dawała korzystającemu prawa do nabycia po zakończeniu umowy leasingu prawa użytkowania wieczystego gruntu po cenie niższej niż rynkowa.

Rozliczenie umowy leasingu użytkowania wieczystego od 1 stycznia 2013 r.

Od 1 stycznia 2013 r., jeżeli przedmiotem umowy leasingu zawartej na czas oznaczony jest „(...) prawo wieczystego użytkowania gruntów, a suma ustalonych w niej opłat odpowiada co najmniej wartości gruntów lub prawa wieczystego użytkowania gruntów

rozliczenie podatkowe

przedmiot umowy

równej wydatkom na ich nabycie – do przychodów finansującego i odpowiednio do kosztów uzyskania przychodów korzystającego nie zalicza się opłat ustalonych w tej umowie, ponoszonych przez korzystającego w podstawowym okresie tej umowy z tytułu używania przedmiotu umowy, w części stanowiącej spłatę tej wartości (odpowiednio art. 17i u.p.d.o.p. oraz art. 23i u.p.d.o.f.).”

Powyższe uregulowania oznaczają, iż w praktyce leasing użytkowania wieczystego gruntu będzie podatkowo traktowany i rozliczany jak leasing finansowy.

■ ZAPAMIĘTAJ

Od 1 stycznia 2013 r. prawo użytkowania wieczystego może być przedmiotem leasingu.

Nie zostały ustanowione żadne specjalne przepisy właściwe tylko dla prawa użytkowania wieczystego i jego leasing należy traktować tak jak leasing gruntów.

PRZYKŁAD

Spółka LANDLORD zakupiła za kwotę 500 000 zł prawo użytkowania wieczystego gruntu w okolicach Siedlec, a następnie na podstawie zawartej umowy leasingu oddała go do używania na okres 12 lat korzystającemu. Miesięczna rata z tytułu leasingu została skalkulowana w następujący sposób:

- część kapitałowa: 4000 PLN,
- część odsetkowa: 500 PLN,
- kaucja na zabezpieczenie opcji nabycia: 50 PLN;
- ponadto korzystający miał ponosić koszty związane z zapłatą podatku od nieruchomości w kwocie 10 000 zł rocznie.

Suma opłat w okresie trwania umowy leasingu wyniesie: 648 000 PLN, wg wyliczenia: (4000 PLN + 500 PLN) × 144 miesiące. Należy zauważyć, iż do sumy tej nie możemy doliczyć kwoty kaucji oraz kwoty podatku od nieruchomości (zgodnie z art. 17j ust. 2 u.p.d.o.p. i art. 23j ust. 2 u.p.d.o.f.). Ponieważ kwota ta jest wyższa niż wartość prawa użytkowania wieczystego, umowa spełnia warunki dla uznania jej za umowę leasingu. Oznacza to, iż do przychodów LANDLORD i odpowiednio do kosztów podatkowych korzystającego nie będzie

w poszczególnych miesiącach zaliczana kwota 4000 PLN (część odpowiadająca spłacie wartości), a jedynie kwota 500 PLN (część odsetkowa).

W związku z tym po zakończeniu umowy korzystający nabędzie uprawnienia do nabycia gruntu po preferencyjnej cenie, niższej niż rynkowa.

Jaka to będzie cena? W przypadku leasingu finansowego może być to zasadniczo kwota dowolna. Zgodnie z obowiązującymi przepisami (art. 17i w związku z art. 17h u.p.d.o.p. oraz odpowiednio art. 23i w związku z art. 23h u.p.d.o.f.), jeżeli po upływie podstawowego okresu umowy finansujący zbywa na rzecz korzystającego prawo użytkowania wieczystego, wówczas:

- 1) przychodem ze sprzedaży jest wartość wyrażona w cenie określonej w umowie sprzedaży, także wtedy gdy odbiega ona znacznie od ich wartości rynkowej;
- 2) do kosztów uzyskania przychodów nie zalicza się wydatków poniesionych przez finansującego na nabycie prawa użytkowania wieczystego stanowiącego przedmiot umowy leasingu; kosztem są jednak te wydatki pomniejszone o spłatę wartości prawa użytkowania wieczystego.

PRZYKŁAD

W opisanej w poprzednim przykładzie umowie strony ustaliły cenę wykupu prawa użytkowania wieczystego gruntu na 10 000 PLN, podczas gdy jego wartość rynkowa w chwili zakończenia umowy wynosiła 640 000 PLN. Takie ustalenie ceny nie będzie kwestionowane przez organy podatkowe – jak wskazano, umowa spełniła ustawowe wymogi. Kwota 10 000 PLN zostanie zaliczona do przychodu LANDLORD oraz odpowiednio do kosztów podatkowych korzystającego. Z tytułu sprzedaży LANDLORD nie wykaże żadnych kosztów podatkowych, ponieważ wydatki na nabycie prawa użytkowania wieczystego były w tym wypadku mniejsze niż suma spłaconych części kapitałowych raty (500 000 wobec 576 000, czyli 4000 × 144 miesiące).

Oczywiście finansujący ma prawo po zakończeniu trwania umowy do:

- oddania dotychczasowemu korzystającemu gruntu do dalszego korzystania (niekoniecznie na podstawie kolejnej umowy leasingu, może to być np. umowa dzierżawy) oraz
- sprzedaży gruntu na rzecz podmiotu trzeciego.

W pierwszej sytuacji przychodem finansującego i odpowiednio kosztem uzyskania przychodów korzystającego są ustalone opłaty, także wtedy gdy znacznie odbiegają od wartości rynkowej.

W drugiej sytuacji cena sprzedaży musi odzwierciedlać wartość rynkową nieruchomości gruntowej (brak prawa do zbycia po cenie niższej). Jeżeli taka sprzedaż wiązałaby się z dokonaniem na rzecz korzystającego wpłaty przez finansującego (tytułem swoistej rekompensaty), to kwota taka stanowi koszt uzyskania przychodów u finansującego i jest przychodem korzystającego w dniu jej otrzymania.

PRZYKŁAD

Spółka LANDLEASE zawarła jako finansujący umowę leasingu prawa użytkownika wieczystego gruntu oraz posadowionego na gruncie budynku biurowo-magazynowego. Wartość gruntu (cena nabycia) wynosiła 700 000 PLN, podczas gdy wartość początkowa budynku 2 300 000 PLN. Umowę zawarto na okres 8 lat, a zgodnie z harmonogramem płatności korzystający płaci miesięcznie: 25 000 PLN raty za budynek oraz 7500 PLN za grunt (w tym część kapitałowa 7000 PLN, a odsetkowa 500 PLN). Cenę wykupu gruntu ustalono na kwotę 50 000 PLN.

Należy zauważyć, iż w takiej sytuacji strony będą inaczej kwalifikować płatności dotyczące budynku – w tym zakresie jest to umowa leasingu operacyjnego, inaczej zaś płatności dotyczące prawa użytkownika wieczystego gruntu – tutaj mamy do czynienia z leasingiem finansowym. Pomimo to strony mogą zawrzeć jedną umowę leasingu i nie było potrzeby zawierania dwóch odrębnych umów. W obu przypadkach spełnione są także ustawowe wymogi dla umów leasingu. W zakresie czasowym leasing operacyjny nieruchomości (budynek) musi trwać, wg przepisów obowiązujących od 1 stycznia 2013 r., co najmniej 5 lat, w odniesieniu zaś do

leasingu finansowego (leasingu prawa użytkownika wieczystego) w ogóle nie ma wymogu minimalnego okresu trwania umowy. Suma płatności w zakresie budynku wynosi 2 400 000 PLN, wg wyliczenia: 96 miesięcy \times 25 000 PLN, jest więc większa niż jego wartość początkowa. W odniesieniu do prawa użytkownika wieczystego gruntu suma opłat w części dotyczącej spłaty wartości jest co prawda niższa w czasie trwania umowy niż jego wartość (96 \times 7000, czyli 672 000 PLN wobec 700 000 PLN), należy jednak pamiętać, że w razie określenia w umowie ceny wykupu zalicza się ją do sumy ww. opłat. Ponieważ cenę wykupu ustalono na 50 000 PLN, całkowita suma opłat wyniesie 722 000 PLN, wobec wymaganych 700 000 PLN. Podsumowując, miesięczne rozliczenia podatkowe stron z tytułu umowy wyglądają następująco:

LANDLEASE

- przychody – 32 000 PLN (25 000 za budynek + 500 części odsetkowej za grunt),
- część neutralna podatkowo – 7000 PLN (część kapitałowa za grunt).

KORZYSTAJĄCY

- koszty – 32 000 PLN (25 000 za budynek + 500 części odsetkowej za grunt),
- część neutralna podatkowo – 7000 PLN (część kapitałowa za grunt).

MARCIN GAWLIK

ZGODNIE Z PRAWEM

Art. 709¹ kodeksu cywilnego

Przez umowę leasingu finansujący zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, nabyć rzecz od oznaczonego zbywcy na warunkach określonych w tej umowie i oddać tę rzecz korzystającemu do używania albo używania i pobierania pożytków przez czas oznaczony, a korzystający zobowiązuje się zapłacić finansującemu w uzgodnionych ratach wynagrodzenie pieniężne, równe co najmniej cenie lub wynagrodzeniu z tytułu nabycia rzeczy przez finansującego.

Refakturowanie kosztów ubezpieczenia przedmiotu leasingu – skutki wyroku TSUE dla leasingobiorców

Od wielu lat sporna jest kwestia, jak firmy leasingowe powinny traktować koszty ubezpieczenia przedmiotu leasingu, którymi obciążani są leasingobiorcy. 17 stycznia 2013 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał wyrok w sprawie C-224/11, w którym przyznał prawo refakturowania kosztów ubezpieczenia z zastosowaniem zwolnienia. Orzeczenie to powinno zakończyć trwający spór. Może ono mieć jednak negatywne skutki dla leasingobiorców.

Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-224/11 wzbudził jednak niepokój leasingobiorców, którzy odliczali podatek z faktur za ubezpieczenie z naliczonym VAT, czy organy podatkowe nie zakwestionują tego odliczenia.

Jak do tej pory było dokumentowane ubezpieczenie

**koszt
dostaw**

Większość firm leasingowych uznawała, że takie koszty stanowią element podstawy opodatkowania usług leasingu. Ewentualnie, że stanowią koszt dostaw towarów z tytułu wydania przedmiotu leasingu. Przypomnieć bowiem należy, że w niektórych przypadkach wydanie towarów na podstawie umowy leasingu uważane jest za dostawę towarów (art. 7 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 7 ust. 9 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług – t.j. Dz.U. z 2011 r. nr 177, poz. 1054 z późn. zm., zwana dalej „ustawą o VAT”). W konsekwencji tak postrzegane koszty ubezpieczenia przedmiotu leasingu powinny być opodatkowywane stawką VAT właściwą dla usług leasingu czy ewentualnie dostaw towarów z tytułu wydania przedmiotu leasingu. Najczęściej jest to stawka podstawowa 23%. Dlatego firmy te refakturowały koszty ubezpieczenia, naliczając VAT.

Z drugiej strony można się spotkać ze stanowiskiem, że z treści umów leasingu może wynikać odrębne rozliczanie kosztów ubez-

pieczenia przedmiotu leasingu, a w konsekwencji koszty te firmy leasingowe mogą refakturować na leasingobiorców z właściwym dla usług ubezpieczeniowych zwolnieniem od podatku (zwolnienie od podatku obejmujące usługi ubezpieczeniowe wynika z art. 43 ust. 1 pkt 37 ustawy o VAT).

**zwolnienie
od podatku**

Które stanowisko popierają polskie sądy administracyjne

Część sądów administracyjnych opowiadała się za drugim ze wskazanych stanowisk, tj. że usługę leasingu i ubezpieczenie przedmiotu leasingu należy traktować jako dwie odrębne usługi.

Jednak większość sądów administracyjnych za prawidłowe uważała pierwsze z nich, uznające usługę leasingu i usługę ubezpieczenia za jedno świadczenie kompleksowe.

Do stanowiska tego przychylił się również Naczelny Sąd Administracyjny, wydając uchwałę z 8 listopada 2010 r. (I FPS 3/10), w której stwierdził, że: „(...) podstawowym kryterium uznania danego świadczenia za świadczenie pomocnicze w świetle tego orzecznictwa ma jego funkcjonalny (ekonomiczny) związek ze świadczeniem głównym, a nie aspekty prawne. Biorąc to pod uwagę, należy stwierdzić, że charakter takiego świadczenia pomocniczego występującego obok głównego świadczenia leasingu ma ubezpieczenie przedmiotu leasingu. Ubezpieczenie przedmiotu leasingu stanowi bowiem środek stwarzający dla obu stron świadczenia głównego optymalne warunki do zabezpieczenia ich interesów przy realizacji umowy leasingu, nie jest natomiast celem samym w sobie i bez świadczenia głównego nie ma racji bytu.

Należy przy tym zauważyć, że ogólne unormowanie zawarte w art. 29 ust. 1 ustawy o VAT, w szczególności w zdaniu trzecim tego przepisu, daje podstawę przy dokonywaniu wykładni funkcjonalnej, do uwzględnienia na jego gruncie koncepcji świadczeń pomocniczych.

(...) w świetle art. 29 ust. 1 u.p.t.u. w stanie prawnym obowiązującym w 2006 r. podmiot świadczący usługi leasingu powinien włączyć do podstawy opodatkowania tych usług koszt ubezpieczenia przedmiotu leasingu”.

Uchwała ta dotyczyła co prawda stanu prawnego obowiązującego w 2006 r., lecz miała odpowiednie zastosowanie do stanów prawnych obowiązujących w kolejnych latach. Brzmienie przepisów nie uległo bowiem w kolejnych latach istotnym z punktu widzenia stosowania uchwały zmianom.

Jakie konsekwencje dla podatników ma wyrok TSUE

17 stycznia 2013 r. TSUE wydał wyrok w sprawie C-224/11, z którego wynika, że stanowisko wykluczające możliwość odsprzedawania (a w konsekwencji refakturowania) usług ubezpieczeniowych przez firmy leasingowe ze zwolnieniem od podatku jest błędne. W wyroku tym Trybunał orzekł, że „(...) usługa ubezpieczenia przedmiotu leasingu i usługa leasingu co do zasady stanowią usługi odrębne i niezależne do celów podatku od wartości dodanej”, jak również że „(...) jeżeli leasingodawca ubezpiecza przedmiot leasingu, obciążając dokładnym kosztem tego ubezpieczenia leasingobiorcę, w okolicznościach takich jak w postępowaniu głównym taka czynność stanowi transakcję ubezpieczeniową w rozumieniu art. 135 ust. 1 lit. a) dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej”.

Wyrok ten nie ma uniwersalnego charakteru, gdyż został on wydany w sprawie, w której leasingobiorca, mając obowiązek ubezpieczenia przedmiotu leasingu, miał swobodę wyboru ubezpieczyciela.

Nie dotyczy on zatem przypadków, w których leasingobiorcy nie mają takiego wyboru, tj. jedynym możliwym scenariuszem jest obciążanie go kosztami ubezpieczenia przez leasingodawcę. W tym zakresie stanowisko zajęte przez Naczelny Sąd Administracyjny w uchwale z 8 listopada 2010 r. nadal pozostaje aktualne.

Niemniej jednak większość firm leasingowych dopuszcza (czasem za opłatą) możliwość wyboru ubezpieczyciela przez leasingobiorcę. Firmy te, najczęściej po 8 listopada 2010 r., tj. po wydaniu przez NSA uchwały z 8 listopada 2010 r., I FPS 3/10), dokumentowały koszt ubezpieczenia przedmiotu leasingu fakturami z VAT naliczanym

według stawki 23%. Często również korygowały faktury wystawione w latach wcześniejszych. Ze wskazanego wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wynika, że było to często postępowanie niewłaściwe.

Jest to nie tylko problem firm leasingowych, ale również wielu leasingobiorców. Należy bowiem zauważyć, że faktury dokumentujące czynności zwolnione od podatku nie stanowią podstawy do obniżania podatku należnego o podatek naliczony (art. 88 ust. 3a pkt 2 ustawy o VAT). Powoduje to, że faktury dokumentujące błędnie opodatkowaną przez firmy leasingowe odsprzedaż usług leasingowych w istocie nie stanowiły podstawy do odliczania z nich podatku naliczonego. Teoretycznie istnieje zatem ryzyko zakwestionowania przez organy podatkowe zasadności odliczania tego podatku.

■ ZAPAMIĘTAJ

Uznanie, że usługa ubezpieczenia przedmiotu leasingu jest odrębną usługą opodatkowaną według stawki właściwej dla niej, rodzi bardzo niekorzystne konsekwencje dla leasingobiorców. Jako usługa ubezpieczeniowa korzysta bowiem ze zwolnienia z VAT. Faktury dokumentujące czynności zwolnione od podatku nie stanowią podstawy do obniżania podatku należnego o podatek naliczony. Powoduje to, że faktury dokumentujące błędnie opodatkowaną przez firmy leasingowe odsprzedaż usług leasingowych w istocie nie stanowiły podstawy do odliczania z nich podatku naliczonego. Istnieje zatem ryzyko zakwestionowania przez organy podatkowe zasadności odliczania tego podatku.

W praktyce takie ryzyko wyłącza według autora fakt, że działania organów podatkowych byłyby niezgodne z wyrażoną w art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasadą państwa prawa oraz zasadą sprawiedliwości społecznej. Należy bowiem zauważyć, że w ostatnich latach Minister Finansów (za pośrednictwem wydających interpretacje indywidualne dyrektorów izb skarbowych) wielokrotnie potwierdzał prawo odliczania podatku naliczonego z faktur dokumentujących opodatkowanie kosztu ubezpieczenia leasingu. Przykłady takiego stanowiska możemy spotkać w interpretacji indywidualnej Dyrektora Izby Skarbowej w Warszawie z 12 maja 2011 r. (IPPP1-443-285/11-4/EK), interpretacji indywidualnej Dyrektora Izby Skarbowej w Łodzi z 1 czerwca 2012 r. (IPTPP4/443-165/12-2/ALN) czy interpreta-

**podatek
należny**

leasingobiorca

cji indywidualnej Dyrektora Izby Skarbowej w Bydgoszczy z 1 października 2012 r. (ITPP2/443-822/12/PS). Jednocześnie prawidłowość opodatkowywania przez firmy leasingowe kosztów ubezpieczenia potwierdzały wielokrotnie sądy administracyjne (w tym Naczelny Sąd Administracyjny we wskazanej uchwale z 8 listopada 2010 r.), a więc organy władzy sądowniczej. Uznać w związku z tym należy, że organy podatkowe nie mogą kwestionować prawa do odliczenia podatku naliczonego z faktur dokumentujących koszty ubezpieczenia leasingu tylko z tego powodu, że koszty te zostały błędnie opodatkowane przez firmę leasingową.

PRZYKŁAD

Podatnik zawarł w 2007 r. trzyletnią umowę leasingu operacyjnego samochodu ciężarowego (w 2010 r. samochód ten został wykupiony przez podatnika), który był wykorzystywany wyłącznie do wykonywania czynności opodatkowanych. W początkowym okresie umowy podatnik otrzymywał od firmy leasingowej faktury dokumentujące koszty ubezpieczenia ze zwolnieniem od podatku. W maju 2008 r. podatnik otrzymał faktury korygujące z VAT naliczonym według stawki 23%. Kolejne faktury dotyczące ubezpieczenia (do końca umowy) również były wystawiane z podatkiem naliczonym według tej stawki. Podatnik ten nie jest obowiązany do korygowania odliczonego z faktur podatku (chyba że firma leasingowa wystawi faktury korygujące), a organy podatkowe nie mają prawa do kwestionowania zasadności odliczenia.

Teoretycznie korekta taka powinna zostać dokonana wstecz, tj. w drodze korekty deklaracji VAT za okresy rozliczeniowe, w których został odliczony podatek naliczony, niezależnie od otrzymanych korekt, gdyż taka faktura nie dawała prawa do odliczenia VAT w momencie odliczenia z niej VAT. W ten sposób bowiem rozliczane są korekty bezpodstawnie odliczonego podatku naliczonego. Należy jednak zauważyć, że przyjęcie takiego sposobu rozliczenia korekty oznaczałoby najczęściej powstawanie zaległości podatkowych, a więc i odsetek za zwłokę. Z tego względu – zważywszy wskazaną powyżej zasadę państwa prawa oraz zasadę sprawiedliwości spo-

zaległości podatkowe

łecznej – dopuścić należy korygowanie podatku odliczonego na bieżąco, tj. w miesiącu otrzymania faktury korygującej. Nie można bowiem dopuścić do sytuacji, w której podatnicy ponosiliby negatywne konsekwencje błędów popełnionych przez władzę wykonawczą, tj. dyrektorów izb skarbowych wydających interpretacje podatkowe z ramienia Ministra Finansów, oraz sądowniczą.

Należy jednak zauważyć, że zapewne przynajmniej część firm leasingowych wystawi w najbliższym czasie faktury korygujące do faktur dokumentujących koszty ubezpieczenia leasingu w celu zastąpienia stawki podstawowej 23% zwolnieniem od podatku. W takich przypadkach leasingobiorcy będą obowiązani do skorygowania odliczonego VAT. Będzie to dotyczyło również byłych leasingobiorców, którym umowy leasingu się skończyły, jeżeli zobowiązanie podatkowe za ten okres nie przedawniło się. Takich korekt należy dokonać w miesiącu otrzymania faktur korygujących.

stawka podstawowa

PRZYKŁAD

Podatnik zawarł w 2012 r. umowę leasingu operacyjnego samochodu osobowego. Od początku umowy otrzymywał faktury dokumentujące koszty ubezpieczenia z podatkiem należnym obliczanym według stawki 23%. Podatnik odliczał 60% kwot podatku z tych faktur. Załóżmy, że w kwietniu 2013 r. otrzyma od firmy leasingowej faktury korygujące zmniejszające kwotę podatku do 0 zł ze względu na zastosowanie zwolnienia od podatku. Ze wskazanych powyżej względów podatnik powinien dokonać stosownego zmniejszenia podatku naliczonego w deklaracji VAT-7 za kwiecień 2013 r. (a nie w drodze korekty deklaracji, w których odliczał podatek z faktur dotyczących kosztów ubezpieczenia samochodu).

Niestety, trudno dziś przewidzieć, jak do omawianych kwestii podejść organy podatkowe. W ocenie autora najbardziej prawdopodobny jest scenariusz, że nie będą kwestionować prawa do odliczenia podatku naliczonego z faktur dokumentujących koszty ubezpieczenia przedmiotu leasingu, ani też nie będą żądać odsetek za zwłokę od podatników zmniejszających kwotę podatku naliczonego o odliczony z takich faktur podatek. Wy-

**podatek
odliczony**

jątkiem będą tutaj przypadki, gdy firma leasingowa wystawi faktury korygujące do faktur pierwotnych zmniejszające do zera podatek naliczony, a leasingobiorca nie zmniejszy podatku odliczonego. Wówczas leasingobiorcy powinni spodziewać się konsekwencji postępowania wbrew przepisom.

W odpowiedzi na pytanie redakcji Ministerstwo Finansów udzieliło niejednoznacznej odpowiedzi na ten temat: „Sformułowanie orzeczenia w przedstawiony powyżej sposób oznacza, że nie istnieje generalny sposób rozstrzygnięcia, zgodnie z którym na gruncie uregulowań VAT usługa ubezpieczenia przedmiotu leasingu jest zawsze czynnością odrębną wobec usługi leasingu. (...) Z uwagi na złożony charakter rozpatrywanej przez Trybunał

sprawy, określenie wpływu wyżej wymienionego wyroku na prawo podatników do odliczenia podatku naliczonego, w tym wystąpienie przesłanek zastosowania art. 88 ust. 3a pkt 2 ustawy o VAT, wymaga całościowej oceny tego zagadnienia, również w kontekście możliwych różnych unormowań umownych, na które wskazywał Trybunał. Jak już wskazano, istotne będą również ustalenia dokonane przez Sąd uwzględniające wytyczne Trybunału”.

Dlatego najpewniejszym rozwiązaniem dla leasingobiorców, jest wystąpienie do organów podatkowych o wydanie indywidualnej interpretacji w ich sprawie.

**indywidualna
interpretacja****TOMASZ KRYWAN**

Nasze rady

Czy od pierwszych należności leasingowych można odliczać VAT w całości aż do osiągnięcia limitu 6000 zł

PYTANIE

Spółka zawarła umowę leasingu operacyjnego, której przedmiotem jest samochód osobowy. Od opłaty wstępnej i pierwszych rat leasingowych chcemy odliczyć VAT naliczony w całości (tj. z pominięciem ograniczenia w wysokości 60% kwoty podatku naliczonego) aż do chwili, w której odliczymy w sumie kwotę 6000 zł. Po osiągnięciu limitu odliczenia w kwocie 6000 zł nie będziemy już w ogóle odliczać VAT. Czy takie rozwiązanie jest dopuszczalne, skoro w ostatecznym rozrachunku nie powoduje ono uszczerbienia VAT dla fiskusa?

ODPOWIEDŹ

Niestety, stosowanie takiego rozwiązania będzie błędem.

WYJAŚNIENIE

W przypadku samochodów osobowych użytkowanych na podstawie umowy leasingu operacyjnego zasadą jest odliczanie VAT w wysokości 60% kwoty podatku określonego na fakturze, lecz nie więcej niż 6000 zł. Oznacza to prawo do częściowego, sukcesywnego odliczania VAT aż do osiągnięcia limitu w kwocie 6000 zł. Mimo że w ostatecznym rozrachunku kwota odliczonego VAT i tak nie przekroczy limitu 6000 zł, jednak przyjęcie metody odliczania opisanej w pytaniu spowoduje zawyżenie podatku naliczonego od pierwszych należności leasingowych. Jeśli kwota tego zawyżenia spowoduje powstanie zaległości podatkowej, wówczas zaległość tę trzeba będzie uregulować razem z podatkowymi odsetkami za zwłokę.

PRZYKŁAD

Spółka zawarła umowę leasingu operacyjnego, której przedmiotem jest samochód osobowy. W marcu br. otrzymała od leasingodawcy fakturę za opłatę wstępną na kwotę netto 16 000 zł plus VAT w kwocie 3680 zł. Zobowiązanie wobec leasingodawcy wyniosło 19 680 zł.

Samochód służy wyłącznie działalności opodatkowanej podatnika, wobec czego kwota odliczonego podatku naliczonego wyniosła 2208 zł (3680 zł x 60%). Natomiast kwota VAT niepodlegająca odliczeniu, tj. 1472 zł (3680 zł – 2208 zł), zwiększyła wartość usługi leasingu.

Dla celów ustawy o rachunkowości umowa została zakwalifikowana na zasadach określonych w przepisach podatkowych, tj. jako leasing operacyjny.

Sposób ujęcia opłaty wstępnej w księgach rachunkowych może przebiegać następująco:

1. Faktura – opłata wstępna z tytułu umowy leasingu operacyjnego samochodu osobowego:

a) wartość netto: 16 000 zł

Wn konto 300 „Rozliczenie zakupu”

b) podatek naliczony podlegający odliczeniu: 2208 zł

Wn konto 221 „Podatek naliczony i jego rozliczenie”

c) podatek naliczony niepodlegający odliczeniu: 1472 zł

Wn konto 300 „Rozliczenie zakupu”

d) wartość brutto: 19 680 zł

Ma konto 240 „Pozostałe rozrachunki”

2. PK – zarachowanie opłaty wstępnej w ciężar kosztów działalności podstawowej (wartość netto + VAT niepodlegający odliczeniu): 17 472 zł

Wn konto 402 „Usługi obce”

Ma konto 300 „Rozliczenie zakupu”

Konto 221		Konto 240	
Podatek naliczony i jego rozliczenie		Pozostałe rachunki	
1b) 2208			19 680 (1d)
Konto 300		Konto 402	
Rozliczenie zakupu		Usługi obce	
1a) 16 000	17 472 (2)	2) 17 472	
1c) 1472			

Aneta Szwech

PODSTAWA PRAWNA

- art. 7 ust. 1 pkt 2, art. 43 ust. 2, art. 86, art. 88 ust. 3a pkt 2, art. 90, art. 91 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2011 r. nr 177, poz. 1054 z późn. zm.),
- art. 3 i 4 ustawy z 6 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy o transporcie drogowym (Dz.U. z 2010 r. nr 247, poz. 1652 z późn. zm.),
- § 13 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Finansów z 4 kwietnia 2011 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 247).

Czy można odliczać VAT od usługi ubezpieczenia leasingowanego auta

PYTANIE

Leasingodawca obciąża nas opłatami leasingowymi za korzystanie z samochodów osobowych i dodatkowo refakturuje na nas koszty ich ubezpieczenia. Ubezpieczyciela wybraliśmy sami. W dalszym ciągu otrzymujemy faktury, w których koszty ubezpieczenia pojazdu są włączo-

ne do podstawy opodatkowania z tytułu umowy leasingowej i w rezultacie opodatkowane stawką 23% właściwą dla opłaty leasingowej. Czy spółka może odliczyć VAT naliczony określony w otrzymanej fakturze w części dotyczącej kosztów ubezpieczenia przedmiotu leasingu?

ODPOWIEDŹ

Nie, spółka nie może odliczyć VAT w części dotyczącej ubezpieczeń. Obecnie leasingobiorca otrzymujący faktury, w których usługa ubezpieczenia przedmiotu leasingu jest opodatkowana na zasadach przynależnych usłudze leasingu, czyli z reguły według stawki 23%, nie ma prawa do odliczenia tego podatku w części dotyczącej kosztów ubezpieczenia.

WYJAŚNIENIE

Od kilku lat sposób ustalenia VAT od kosztów ubezpieczenia przedmiotu leasingu był kwestią sporną. Ostatecznie za sprawą uchwały NSA z 8 listopada 2010 r. (I FPS 3/10), podjętej w poszerzonym składzie 7 sędziów, uznano, że ubezpieczenie przedmiotu leasingu jest ściśle związane z realizacją umowy leasingu, wobec czego, stanowiąc element świadczenia kompleksowego w postaci usługi leasingowej, podlega wliczeniu do podstawy opodatkowania z tytułu świadczonej usługi leasingu. Skutkiem było opodatkowanie całego świadczenia wraz z usługą ubezpieczenia jedną stawką VAT właściwą dla usługi leasingu (obecnie z reguły 23%).

Wskazana uchwała nie rozwiązała jednak do końca wszystkich wątpliwości związanych z opodatkowaniem usługi ubezpieczenia przedmiotu leasingu, co spowodowało, że NSA postanowieniem z 7 kwietnia 2011 r. (I FSK 460/10) skierował do TSUE pytanie prejudycjalne dotyczące wykładni przepisów prawa wspólnotowego w tym zakresie. 17 stycznia 2013 r. Trybunał Sprawiedliwości UE w sprawie C-224/11 pomiędzy BGŻ Leasing Sp. z o.o. a Dyrektorem Izby Skarbowej w Warszawie wydał wyrok, zgodnie z którym usługa ubezpieczenia przedmiotu leasingu i usługa leasingu stanowią

co do zasady odrębne usługi, niezależne dla celów VAT. Ze względu na to, że usługa ubezpieczenia, jako samodzielne świadczenie, jest zwolniona z VAT, wyrok TSUE, kończąc definitywnie spór na ten temat, pozwała refakturować koszty usługi ubezpieczeniowej przedmiotu leasingu z zastosowaniem zwolnienia z VAT. Firmy leasingowe powinny bezwzględnie stosować się do tego wyroku.

Orzeczenie to nie ma uniwersalnego charakteru. Dotyczy sytuacji, gdy leasingobiorca ma możliwość wyboru ubezpieczyciela.

Jeśli leasingobiorca w dalszym ciągu otrzymuje faktury, z których wynika, że usługa ubezpieczenia przedmiotu leasingu jest opodatkowana stawką właściwą dla usługi leasingu, to musi mieć na uwadze, iż prawo do odliczenia podatku naliczonego, który wynika z tej faktury, w części dotyczącej ubezpieczenia jest wyłączone. Zgodnie z art. 88 ust. 3a pkt 2 ustawy o VAT transakcja udokumentowana fakturą, która jest zwolniona od VAT, nie stanowi podstawy do odliczenia podatku naliczonego. Leasingobiorca nie ma prawa do odliczenia tego podatku.

Aneta Szwęch

PODSTAWA PRAWNA

- art. 7 ust. 1 pkt 2, art. 43 ust. 2, art. 86, art. 88 ust. 3a pkt 2, art. 90, art. 91 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2011 r. nr 177, poz. 1054 z późn. zm.),
- art. 3 i 4 ustawy z 6 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy o transporcie drogowym (Dz.U. nr 247, poz. 1652 z późn. zm.),
- § 13 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Finansów z 4 kwietnia 2011 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 247).

Czy dokonanie cesji umowy leasingu powoduje obowiązek skorygowania odliczonego wcześniej VAT

PYTANIE

Spółka zamierza dokonać cesji umowy leasingu, której przedmiotem jest samochód z pełnym prawem do odliczenia podatku naliczonego. Czy po cesji wystąpi obowiązek skorygowania wcześniej odliczonego podatku?

ODPOWIEDŹ

W przypadku cesji umowy leasingu operacyjnego nie występuje obowiązek skorygowania odliczonego wcześniej VAT.

WYJAŚNIENIE

Żaden przepis ustawy o VAT ani żaden przepis wykonawczy do tej ustawy nie wskazuje na

koniczność skorygowania podatku naliczonego w przypadku cesji umowy leasingu operacyjnego. Dokonanie cesji nie wywołuje u poprzedniego leasingobiorcy obowiązku skorygowania dotychczasowego odliczenia VAT.

Potwierdzenie tego stanowiska można odnaleźć w interpretacji indywidualnej Dyrektora IS w Warszawie z 2 marca 2012 r. (IPPP2/443-1356/11-4/AK), który uznał, że: „(...) w sytuacji, gdy Wnioskodawcy przysługiwało prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego od opłat związanych z zawartymi umowami leasingowymi, takimi jak: raty leasingowe czy opłata wstępna leasingowa z tytułu zawarcia umów leasingu operacyjnego ww. samochodów, dokonanie cesji przedmiotowych umów leasingu operacyjnego na rzecz innego podmiotu nie będzie rodziło obowiązku skorygo-

wania wcześniej odliczonego podatku naliczonego wynikającego z faktur VAT wystawionych przez leasingodawcę”.

Aneta Szwech

PODSTAWA PRAWNA

- art. 7 ust. 1 pkt 2, art. 43 ust. 2, art. 86, art. 88 ust. 3a pkt 2, art. 90, art. 91 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2011 r. nr 177, poz. 1054 z późn. zm.),
- art. 3 i 4 ustawy z 6 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy o transporcie drogowym (Dz.U. nr 247, poz. 1652 z późn. zm.),
- § 13 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Finansów z 4 kwietnia 2011 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 247).

Czy wykupienie samochodu osobowego, po zakończeniu umowy leasingu, daje prawo do pełnego odliczenia VAT

PYTANIE

Podatnik użytkował samochód osobowy na podstawie umowy leasingu operacyjnego. W trakcie trwania umowy odliczał podatek naliczony od rat leasingowych w wysokości 60% podatku naliczonego, nie więcej niż 6000 zł. Po zakończeniu umowy leasingu podatnik wykupił ten samochód z niezwłocznym zamiarem jego dalszej odsprzedaży. Czy w takiej sytuacji ma prawo do odliczenia całej kwoty podatku naliczonego od samochodu nabytego w ramach opcji wykupu?

ODPOWIEDŹ

Jeśli przedmiotem faktycznej działalności gospodarczej podatnika jest handel samochodami, to wykupienie samochodu osobowego po zakończeniu umowy leasingu operacyjnego w celu jego dalszej odsprzedaży jako towaru handlowego daje podatnikowi prawo do pełnego odliczenia podatku naliczonego przy nabyciu auta. Bez wpływu pozostaje fakt, że w trakcie trwania umowy leasingu podatnik odliczał VAT tylko częściowo, tj. w wysokości 60% kwoty podatku, nie więcej niż 6000 zł. Jeśli jednak faktycznie wykonywany przedmiot działalności gospodarczej jest inny niż handel samochodami, to pełne odliczenie nie przysługuje.

WYJAŚNIENIE

Na podstawie umowy leasingu operacyjnego leasingobiorca nabywa jedynie prawo do korzystania z przedmiotu leasingu. Z tego tytułu jest obciążany fakturami za świadczenie usług leasingu operacyjnego samochodu osobowego, co uprawnia go do częściowego odliczenia VAT. Po zakończeniu podstawowego okresu trwania umowy leasingu operacyjnego z reguły nabywa on prawo do kupna przedmiotu leasingu. Jest to uprawnienie, z którego może skorzystać, ale nie musi. Faktura dokumentująca wykup pojazdu stwierdza dostawę samochodu osobowego. Opcja wykupu samochodu (dostawa towaru) stanowi czynność odrębną od rat leasingowych (świadczenie usługi). Oznacza to, że w praktyce podatnikowi użytkującemu samochód osobowy na podstawie leasingu operacyjnego przysługują dwa niezależne od siebie uprawnienia do odliczenia podatku naliczonego od samochodu osobowego. Pierwsze dotyczy rat leasingowych uiszczanych w okresie trwania umowy, natomiast drugie – opcji wykupu. Częściowe odliczanie podatku naliczonego od poszczególnych rat leasingowych nie wyklucza prawa do pełnego odliczenia VAT od zakupu samochodu osobowego w ramach opcji wykupu.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 7 lit. a) ustawy zmieniającej ograniczenie w postaci częściowego prawa do odliczenia podatku naliczonego, które od-

nosi się do nabywanych (a także leasingowanych) samochodów osobowych, nie dotyczy przypadków, gdy przedmiotem działalności podatnika jest odsprzedaż tych samochodów. Jeżeli podatnik trudni się handlem samochodami osobowymi, a wykupiony w ramach opcji wykupu samochód osobowy stanowi dla tego podatnika towar handlowy przeznaczony do dalszej odsprzedaży, wówczas przy nabyciu tego auta przysługuje pełne prawo do odliczenia podatku naliczonego (nawet jeśli w trakcie trwania umowy leasingu podatnik odliczał VAT tylko częściowo).

Pogląd ten podzielają także sądy administracyjne, czego przykładem jest wyrok NSA z 6 października 2011 r. (I FSK 1288/10), w którym wyrażony został następujący wniosek: „Zatem tylko w przypadku podatników, których przedmiotem działalności jest szeroko pojęte zbywanie samochodów osobowych jako towarów handlowych, możliwość odliczenia podatku naliczonego z tytułu nabycia takich samochodów (pojazdów), nie jest ograniczona normą art. 86 ust. 3 ustawy o VAT [obecnie art. 3 ustawy zmieniającej – przyp. red.], a jedynie zasadami wynikającymi z art. 86 ust. 1 w zw. z art. 90 ustawy o VAT, czyli zakresem związku ich nabycia z wykorzystaniem ich w działalności opodatkowanej”.

Podobnie uznał WSA w Poznaniu w wyroku z 12 października 2012 r. (I SA/Po 639/12), który stwierdził, że: „(...) wyjątek od ograniczenia prawa do odliczenia podatku od nabycia samochodów osobowych ma charakter podmiotowo-przedmiotowy. Dotyczy nabycia samochodów osobowych przeznaczonych do dalszej odsprzedaży, ale wyłącznie gdy przedmiotem faktycznej działalności podatnika jest handel samochodami”.

Jak podkreślił WSA w Łodzi w wyroku z 11 października 2012 r. (SA/Łd 979/12), dla zastosowania pełnego odliczenia VAT nie wystarczy tylko zadeklarować w KRS lub CEIDG, że: „przedmiotem działalności jest handel samochodami osobowymi. W wyroku tym sąd precyzyjnie wyjaśnił, że: „(...) jedyną wynikającą z art. 3 ust. 2 pkt 7 lit. a) ustawy nowelizującej, przesłanką pełnego odliczenia podatku naliczonego związanego z nabyciem pojazdów samochodowych jest to, aby przedmiotem działalności podatnika była odsprzedaż pojazdów określonych w art. 3 ust. 1 ustawy nowelizującej. Podkreślić należy, że przez przedmiot działalności należy rozumieć rzeczywiste czynności polegające na sprzedaży samochodów, a nie zapis w umowie spółki bądź opis przedmiotu przedsiębiorstwa w stosownym dla danego podmiotu rejestrze przedsiębiorców. Przepis art. 3 ust. 2 pkt 7 lit. a) ustawy nowelizującej, jest adresowany do podmiotów, które są podatnikami podatku od towarów i usług w związku z tym, że prowadzą sprzedaż samochodów (pojazdów)”.

Aneta Szwech

PODSTAWA PRAWNA

- art. 7 ust. 1 pkt 2, art. 43 ust. 2, art. 86, art. 88 ust. 3a pkt 2, art. 90, art. 91 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2011 r. nr 177, poz. 1054 z późn. zm.),
- art. 3 i 4 ustawy z 6 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy o transporcie drogowym (Dz.U. nr 247, poz. 1652 z późn. zm.),
- § 13 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Finansów z 4 kwietnia 2011 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 247).

Czy można odliczać VAT od zakupu paliwa opłaconego kartą paliwową wydaną przez leasingodawcę

PYTANIE

Firma transportowa posiada flotę samochodów użytkowanych w działalności gospodarczej na podstawie umów leasingowych. Aby uprościć rozliczanie transakcji zakupu paliwa do tych samochodów, korzystamy z kart paliwowych wydanych przez leasingodawcę, które uprawniają naszych kierowców do bezgotówkowego zakupu towarów (najczęściej paliwa) na stacjach paliwowych danego koncernu paliwowego. Czy ze zbiorczych faktur za paliwo wysta-

wionych przez leasingodawcę mamy prawo odliczyć podatek naliczony?

ODPOWIEDŹ

Odliczenie VAT z takiej faktury może być zakwestionowane. W wyroku z 14 sierpnia 2012 r. (I FSK 1177/11) NSA uznał, że prawo do odliczenia nie przysługuje.

WYJAŚNIENIE

Firma, która dysponuje kartą paliwową, może nabywać bezgotówkowo paliwo (a tak-

że inne określone umową towary i usługi) na stacjach benzynowych biorących udział w obrotach tej karty. Jeżeli emitentem karty paliwowej jest np. leasingodawca, czyli podmiot inny niż koncern paliwowy, na którego stacjach benzynowych kupiono paliwo, wówczas rozliczenie całej transakcji przebiega według następującego schematu:

- najpierw koncern paliwowy wystawia fakturę za dostawę paliwa na emitenta karty (leasingodawcę),
- następnie emitent karty (leasingodawca) wystawia fakturę za dostawę paliwa na faktycznego nabywcę, który dokonał zakupu na wyznaczonych stacjach benzynowych.

W opisanej sytuacji wydawać by się mogło, że odliczanie VAT następuje na ogólnych zasadach, tj. bez wyłączenia prawa do tego odliczenia. Ale można się spotkać z innym poglądem na ten temat. NSA w wyroku z 14 sierpnia 2012 r. (I FSK 1177/11) uznał, że wystawca karty paliwowej nie dokonuje w takim przypadku dostawy paliwa na rzecz faktycznego nabywcy. Transakcja między wystawcą karty paliwowej a nabywcą towarów sprowadza się do świadczenia usługi finansowej polegającej na udzieleniu kredytu kupieckiego na zakup paliwa. Sąd, powołując się na treść wyroku ETS z 6 lutego 2003 r. w sprawie C-185/01, uznał, że wystawca karty nie jest w tym przypadku ani nabywcą, ani sprzedawcą paliwa. Wobec tego faktura wystawiona przez ten podmiot, pośredniczący między koncernem paliwowym a faktycznym nabywcą paliwa, nie stwierdza dostawy towarów. Skoro faktura stwierdza czynność,

która nie miała miejsca, wobec tego w ogóle nie daje ona prawa do odliczenia VAT, który z niej wynika.

Choć wyrok ten jest kontrowersyjny, to być może zmieni dotychczasowy schemat rozliczeń między wskazanymi stronami transakcji. W celu wyeliminowania sporu między podatnikami a organami podatkowymi i sądami administracyjnymi oraz wykluczenia ewentualnych negatywnych skutków w VAT faktury za paliwo powinny być wystawiane bezpośrednio przez koncern paliwowy na faktycznego nabywcę. Natomiast koncern paliwowy i leasingodawca powinni się rozliczyć z tytułu świadczenia usługi finansowej.

Nie ma aktualnych interpretacji, które zostałyby wydane po wspomnianym orzeczeniu NSA. We wcześniejszych interpretacjach prawo do odliczenia w takich sytuacjach nie było kwestionowane (patrz: pismo Dyrektora Izby Skarbowej w Warszawie z 4 października 2011 r., IPPP1/443-1053/11-2/ISz).

Aneta Szwech

PODSTAWA PRAWNA

- art. 7 ust. 1 pkt 2, art. 43 ust. 2, art. 86, art. 88 ust. 3a pkt 2, art. 90, art. 91 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2011 r. nr 177, poz. 1054 z późn. zm.),
- art. 3 i 4 ustawy z 6 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy o transporcie drogowym (Dz.U. nr 247, poz. 1652 z późn. zm.),
- § 13 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Finansów z 4 kwietnia 2011 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 247).

Jakie skutki podatkowe ma przystąpienie poprzez cesję do leasingu operacyjnego

PYTANIE

Po podpisaniu w listopadzie 2012 r. umowy trójstronnej spółka z o.o. przystąpiła poprzez cesję do leasingu operacyjnego budynku magazynowego. Pierwotnie umowę leasingu zawarto na lat dziesięć, jednak po czterech latach strony umowy zdecydowały się na zmianę dotychczasowego korzystającego. Czy spółka będzie miała prawo do nabycia przedmiotu leasingu po cenie preferencyjnej (tak jak miałby do tego prawo pierwotny korzystający) po upływie pozostałych 11 lat umowy, mimo iż pierwotnie umowa została zawarta na 15 lat? Należy dodać, że ze względu na

niską wartość rat w początkowym okresie leasingu pozostała do spłaty część rat przewyższa wartość początkową budynku. Czy w razie dokonania opisanej cesji dotychczasowe strony umowy leasingu będą musiały dokonywać korekty przychodów i kosztów podatkowych wynikających z umowy leasingu? Czy po dokonaniu cesji finansujący powinien przyjąć za wartość początkową budynku wartość z pierwotnej umowy leasingowej, czy powinien ustalić nową wartość początkową na dzień cesji w wysokości wartości pozostałych do spłat rat kapitałowych?

ODPOWIEDŹ

Według stanowiska prezentowanego do końca 2012 r. przez Ministra Finansów dokonanie cesji umowy leasingu skutkowało koniecznością sprawdzenia, czy na dzień jej dokonania pozostała część umowy spełnia wymogi uznania jej za podatkową umowę leasingu. W opisanym przypadku do umowy cesji należy stosować przepisy obowiązujące w 2012 r., dlatego dokonując oceny skutków cesji, należy wziąć pod uwagę ww. wymagania MF. Ponieważ w omawianym przypadku wymogi te zostały spełnione, spółka będzie miała prawo do nabycia budynku po cenie niższej niż rynkowa na koniec umowy – szczególnie w uzasadnieniu. Nie będzie także konieczności korygowania kosztów i przychodów przez dotychczasowe strony umowy oraz nie będzie potrzeby określania na nowo wartości początkowej przez finansującego.

WYJAŚNIENIE

Cesja, czyli przelew, jest czynnością uregulowaną przepisami ustawy – Kodeks cywilny. W myśl jego zapisów wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzycielność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania (art. 509 k.c.). Same przepisy podatkowe nie zabraniają dokonania cesji umowy leasingu, jednak nie regulują wprost jej skutków. Do końca 2012 r. organy podatkowe w większości przypadków wyrażały negatywne dla podatników stanowisko, że prawo podatkowe nie dopuszcza przeniesienia uprawnień podatkowych z jednego leasingobiorcy na drugiego w wyniku umowy cesji. Sytuacja taka nie została bowiem przewidziana w przepisach ustawy – Ordynacja podatkowa, normujących prawa i obowiązki następców prawnych. W konsekwencji – ich zdaniem – skutkiem cesji było zawarcie kolejnej, nowej umowy leasingu, wymagające ponownej oceny podatkowych skutków tej umowy. Przykładowo – Dyrektor Izby Skarbowej w Poznaniu w interpretacji z 6 listopada 2012 r., ILPB4/423-246/12-2/ŁM, stwierdził, że: „(...) Wnioskodawca na moment dokonania cesji będzie musiał ponownie ocenić, czy umowa leasingu operacyjnego będzie spełniać warunki określone w art. 17 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Po przejściu umów leasingu Wnioskodawca – jako nowy korzystający – jako wartość początkową pojazdów samochodowych powinien przyjąć ich war-

tość wynikającą z pierwotnie zawartych umów leasingu operacyjnego”.

Niekorzystne stanowisko organów podatkowych trudno uznać za zasadne. Artykuł 17b u.p.d.o.p. regulujący warunki podatkowe umowy leasingu operacyjnego w brzmieniu obowiązującym do końca 2012 r. nie nakładał bowiem obowiązku ciągłości podmiotowej, tj. aby w okresie całej umowy jej stronami był ten sam korzystający oraz ten sam finansujący.

W konsekwencji należy przyjąć, że w przypadku cesji umowy leasingu na osobę trzecią nie było podstaw, aby umowę taką traktować z podatkowego punktu widzenia jako nową i ponownie oceniać, czy spełnia wskazane w ustawie warunki. Dokonanie samej tylko zmiany korzystającego w żaden sposób nie wpływa na treść umowy i wynikające z niej prawa i obowiązki. Po dokonaniu cesji umowy leasingu nie ulegają w szczególności zmianie takie cechy jak podstawowy okres trwania umowy, wysokość opłat, czy też przedmiot, którego umowa dotyczy.

Stanowisko takie podzielały także sądy administracyjne, uznające jednocześnie argumentację MF za nieprawidłową. Przykładowo można wskazać wyrok WSA w Warszawie z 15 listopada 2012 r., III SA/Wa 649/12, czy przede wszystkim wyrok NSA z 18 kwietnia 2012 r., II FSK 1755/10. W wyroku NSA możemy przeczytać, że: „(...) ustawodawca nie uzależnia kwalifikacji danej umowy jako umowy leasingu od warunku zachowania niezmienności stron tej umowy w czasie jej trwania. (...) Określone w art. 17b ust. 1 u.p.d.o.p. warunki odnoszą się wyłącznie do przedmiotu umowy leasingu, a mianowicie czasu jej trwania, rzeczy lub praw, których dotyczy umowa, oraz sumy ustalonych z jej tytułu opłat. (...) Skoro (...) ustawodawca wśród warunków, których spełnienie jest konieczne, aby daną umowę można było traktować jako umowę leasingu, nie wymienia ciągłości podmiotowej po stronie korzystającego lub finansującego, a tym samym nie przeciwstawia się możliwości zmiany stron tej umowy, to nie można twierdzić, że cesja umowy leasingu jest kontynuacją pierwotnej umowy jedynie na gruncie prawa cywilnego (...). Przeciwnie, treść umowy leasingu i wynikające z niej prawa oraz obowiązki nie ulegają zmianie, a zmienia się jedynie jedna ze stron tej umowy. W dalszym zatem ciągu spełnione zostają kryteria wynikające z art. 17b ust. 1 u.p.d.o.p., tj. podstawowy okres trwania umowy, wysokość opłat, czy też przedmiot, którego umowa dotyczy”.

Należy jednak odnotować, że nawet mimo istnienia tak wyraźnej linii orzeczniczej

w tym zakresie Ministerstwo Finansów konsekwentnie zajmowało dotąd negatywne dla podatników stanowisko. Dlatego też należy je uwzględnić, oceniając skutki podatkowe cesji zawartej w 2012 r.

Odnosząc się do kwestii wskazanych w zapytaniu, należy wskazać, że zgodnie ze stanowiskiem organów podatkowych aktualnym dla przepisów obowiązujących do 31 grudnia 2012 r. (zdaniem autora oraz sądów administracyjnych – nieprawidłowym) spółka po przystąpieniu do umowy leasingu poprzez cesję musiała dokonać sprawdzenia:

- a) czy pozostałe do spłaty raty wynoszą co najmniej tyle, ile wartość początkowa przedmiotu leasingu oraz
- b) czy pozostały do końca umowy okres jest co najmniej taki jak minimalny okres trwania umowy?

Odpowiedź na pierwsze z powyższych pytań jest pozytywna, co wynika z treści samego zapytania. Spółka wyraźnie wskazała, że wartość pozostałych do spłaty rat przewyższa wartość początkową przedmiotu leasingu. W odniesieniu do czasu trwania umowy należy natomiast zauważyć, że od 1 stycznia 2013 r. minimalny okres trwania umowy leasingu operacyjnego dla budynków wynosi 5 lat, a nie jak poprzednio 10 lat (art. 17b ust. 1 pkt 1 u.p.d.o.p.), jednak termin ten może być zastosowany tylko do umów zawartych po 1 stycznia 2013 r. Niemniej w przypadku spółki pozostały czas trwania umowy leasingu wynosi 11 lat, co oznacza, że nawet w myśl rygorystycznego stanowiska Ministra Finansów opisana umowa spełniała wymogi dla uznania jej za podatkową umowę leasingu po dokonaniu cesji, a spółka będzie miała prawo do nabycia przedmiotu leasingu po cenie korzystniejszej niż rynkowa (stosownie do art. 17c u.p.d.o.p. nie niższej jednak niż tzw. hipotetyczna wartość netto na koniec umowy leasingu). Fakt, że pierwotnie umowa została zawarta na 15 lat, zaś spółka będzie jej stroną „tylko” 11 lat, nie będzie miał w tym przypadku znaczenia.

Odnosząc się do kwestii ponownego ustalenia wartości początkowej budynku, należy wskazać, że wartość tę określa leasingodawca na moment nabycia/wytworzenia przedmiotu leasingu, ponieważ to on dokonuje amortyzacji w przypadku umów leasingu operacyjnego (a z taką umową mamy tu do czynienia). Z kolei zmiana po stronie korzystającego pozostaje bez wpływu na wartość początkową budynku. Tym samym właściwa pozostaje „historyczna” wartość początkowa przedmiotu leasingu określona na dzień jej zawarcia i nie pojawi się potrzeba wyli-

czania i określenia jej na nowo przez finansującego. Stanowisko takie jest w opinii autora prawidłowe, bez względu na fakt, czy cesji dokonano przed 1 stycznia 2013 r., czy po tej dacie.

Dokonanie cesji nie powoduje u dotychczasowych stron umowy konieczności dokonania korekty przychodów i kosztów podatkowych wynikających z umowy leasingu, pod warunkiem że umowa spełniała ustawowe wymogi dla uznania jej za umowę leasingu, a w przypadku kosztów korzystającego (raty leasingowe) konieczne jest dodatkowo, aby były one ponoszone w celu uzyskania przychodów. Stanowisko takie nie jest także kwestionowane przez organy podatkowe. Przykładowo – Dyrektor Izby Skarbowej w Warszawie w interpretacji z 29 lipca 2008 r., IPPB1/415-544/08-2/ES, stwierdza: „Oznacza to, że przy braku wyłączenia wydatku na mocy art. 23 ww. ustawy [art. 16 CIT] – możliwość jego zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów zależna jest od wykazania przez podatnika istnienia bezpośredniego związku przyczynowego między poniesionym wydatkiem a uzyskanym przychodem. W art. 23 [art. 16 CIT] ustawodawca nie wymienia wśród wydatków nie stanowiących kosztów uzyskania przychodów kosztów odpowiadających wartości już spłaconych rat leasingowych, w przypadku gdy korzystający dokona cesji umowy na osobę trzecią”.

Z początkiem tego roku wprowadzono do ustawy CIT (a także do ustawy PIT) kilka zmian, które, jak się wydaje, zmieniają podejście organów podatkowych do kwestii cesji umów leasingu. W myśl nowej definicji podstawowego okresu trwania umowy w przypadku zmiany strony lub stron tej umowy podstawowy okres umowy uważa się za zachowany, jeżeli inne postanowienia umowy nie uległy zmianie (art. 17a pkt 2 u.p.d.o.p.).

Zapis ten wprost wskazuje, że dopuszczalne jest dokonanie zmiany w zakresie stron umowy leasingu i w takim przypadku nie zmienia się podstawowy okres umowy.

Przemawia za tym także uzasadnienie dla wskazanych zmian przedstawione w toku prac nad ustawą, która je wprowadziła, czyli ustawą z 16 listopada 2012 r. o redukcji niektórych obciążeń administracyjnych w gospodarce. Czytamy tam, że w przypadku zmiany strony umowy dokonanej w trakcie trwania podstawowego okresu umowy, jeżeli nie chodzi o zmianę innych postanowień umowy, a jedynie zmiany strony i wstąpienia jej w prawa i obowiązki dotychczasowego korzy-

stającego lub finansującego, zasady podatkowego rozliczenia takiej umowy powinny odbywać się tak, jakby się nic nie zmieniło.

W myśl uzasadnienia dopiero w sytuacji gdy oprócz zmiany strony umowy nastąpiły jeszcze inne zmiany, umowa taka powinna być oceniana – dla celów podatkowych – jako nowa umowa. Skutki takiej umowy reguluje art. 17b ust. 1 pkt 3 zmieniony z dniem 1 stycznia 2013 r. (zmienioną część artykułu zaznaczono podkreśleniem). Przepis ten definiuje, że z umową leasingu operacyjnego mamy do czynienia, gdy: „(...) suma ustalonych opłat w umowie leasingu pomniejszona o należny podatek od towarów i usług, odpowiada co najmniej wartości początkowej środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych, a w przypadku zawarcia przez finansującego następnej umowy leasingu środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej będących uprzednio przedmiotem takiej umowy odpowiada co najmniej jego wartości rynkowej z dnia zawarcia następnej umowy leasingu”.

Konieczność stosowania tego właśnie przepisu wskazuje MF w udzielanych telefonicznie informacjach. Tym samym dokonanie cesji umowy leasingu operacyjnego na nowego korzystającego z jednoczesną zmianą np. wartości opłat leasingowych skutkuje koniecznością zbadania, czy pozostała do zapłaty suma opłat była przynajmniej równa wartości rynkowej przedmiotu leasingu z dnia cesji („zawarcia nowej umowy”). W myśl stanowiska MF prezentowanego przed 1 stycznia 2013 r. suma opłat musiała być co najmniej równa wartości początkowej przedmiotu leasingu z dnia zawarcia umowy pierwotnej.

Dla pełnego potwierdzenia tak przewidywanych skutków trzeba jednak poczekać na pierwsze interpretacje przepisów prawa podatkowego wydane już dla nowego stanu prawnego. Zagadką pozostaje, czy wskazane powyżej zmiany przepisów wpłyną na zmianę stanowiska organów podatkowych w zakresie cesji dokonanych przed 1 stycznia 2013 r. Wydaje się to jednak wątpliwe. Należy raczej przewidywać, że zmiana stanowiska będzie argumentowana po prostu nowym brzmieniem przepisów, a nie zmianą podejścia na skutek orzecznictwa sądów administracyjnych. Tym bardziej że ustawa z 16 listopada 2012 r. o redukcji niektórych obciążeń administracyjnych w gospodarce wskazuje wprost (art. 18), iż do umów leasingu zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, czyli dniem 1 stycznia 2013 r., stosuje się przepisy art. 23a, art. 23b, art. 23f i art. 23i u.p.d.o.f. oraz przepisy art. 17a, art. 17b, art. 17f i art. 17i u.p.d.o.p. w brzmieniu dotychczasowym.

PRZYKŁAD

GAWLEAS, działając jako finansujący, zawarł umowy leasingu operacyjnego budynków magazynowych. Standardowo umowy takie zawierano na lat 10. Na skutek propozycji korzystających oraz okoliczności rynkowych dokonano następujących zmian:

a) w pierwszym przypadku dokonano w 2012 r. cesji jednej z umów leasingu na nowego korzystającego po 6 latach trwania umowy. W chwili cesji do spłaty pozostały raty o sumie odpowiadającej około 50% wartości początkowej budynku,

b) w drugim przypadku GAWLEAS zawarł umowę leasingu w styczniu 2013 r. na okres 6 lat, zaś w styczniu 2014 r. zgodził się, po 1 roku trwania umowy, na zmianę korzystającego oraz jednocześnie także zmianę terminów i sposobów płatności (przez zamianę rat miesięcznych na kwartalne oraz ich nieznaczną sumaryczną obniżkę). W chwili dokonywania cesji wartość rynkowa budynku wynosiła około 780 000 PLN, jego wartość początkowa 920 000 (budynek w ciągu roku stracił na wartości w związku z dekonjunkcją na rynku nieruchomości), zaś suma pozostałych do spłaty rat leasingowych 785 000 PLN.

Jak będą wyglądać rozliczenia GAWLEAS?

Należy zauważyć, iż w obu przedstawionych przypadkach mamy do czynienia z cesją umowy leasingu.

W pierwszym przypadku po dokonaniu cesji mamy, zdaniem organów podatkowych, do czynienia z nową umową leasingu, która wobec tego nie spełni ustawowych wymagań. Pozostały czas trwania – 4 lata – był mniejszy niż minimalny czas trwania takiej umowy, a dodatkowo pozostałe do spłaty raty stanowiły zaledwie 50% wartości początkowej przedmiotu leasingu. Oznacza to, że otrzymywane przez GAWLEAS od nowego korzystającego opłaty leasingowe stanowią jego przychód, jednak GAWLEAS nie będzie miał prawa do zbycia na rzecz korzystającego budynku po cenie niższej niż rynkowa na koniec umowy.

W tym przypadku GAWLEAS powinien wystąpić o interpretację przepisów prawa podatkowego, a w razie gdyby była

ona negatywna, zaskarżyć ją do sądu administracyjnego. Pozwoliłoby to, w myśl aktualnej linii orzeczniczej, uzyskać finalnie korzystną interpretację, w myśl której GAWLEAS miałby prawo do zbycia przedmiotu leasingu po cenie rynkowej na koniec umowy. Biorąc pod uwagę pozostały do końca umowy okres, tj. niemal 4 lata, na uzyskanie takiej zmiany byłoby dostatecznie dużo czasu.

W drugim przypadku dochodzi do zawarcia nowej umowy leasingu. Oznaczałoby to konieczność zbadania, czy ta „nowa” umowa spełnia ustawowe warunki dla uznania jej za umowę leasingu. Pozostały do zakończenia umowy czas jej trwania (5 lat) spełnia wymagane w tych sytuacjach minimum, czyli właśnie 5 lat. Także suma pozostałych do zapłaty opłat, czyli kwota 785 000 PLN, jest wyższa niż wartość rynkowa budynku z dnia cesji (czyli 780 000 PLN). Co prawda, wartość początkowa przedmiotu leasingu jest wyższa, wynosi bowiem aż 920 000 PLN, jednak w myśl znowelizowanej treści art. 17b ust. 1 pkt 3 wartość początkowa nie ma już w tym przypadku znaczenia (od 1 stycznia 2013 r. przepis odnosi się bowiem do wartości rynkowej, a nie wartości początkowej przedmiotu leasingu).

Oznacza to, że GAWLEAS nie utracił w wyniku cesji prawa do zbycia przedmiotu leasingu na rzecz korzystającego

po cenie niższej niż rynkowa na koniec umowy.

Należy zauważyć, że zastosowanie nowych przepisów będzie w tym przypadku możliwe, ponieważ umowa leasingu została zawarta już po ich wejściu w życie. Gdyby umowę leasingu podpisano np. w 2012 r., to nawet dokonanie cesji w 2013 r. nie uprawniałoby stron do zastosowania znowelizowanych przepisów, a „nowa umowa” leasingu nie spełniałaby ustawowych wymogów (pozostałe do zapłaty opłaty leasingowe są bowiem mniejsze niż wartość początkowa budynku).

Oczywiście zarówno w tym przypadku, jak i w przypadku pierwszym cesja nie powoduje konieczności korygowania przychodów i kosztów podatkowych dotychczasowych stron umów leasingu.

Marcin Gawlik

PODSTAWA PRAWNA

- art. 17a, art. 17b, art. 17k ustawy z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (t.j. Dz.U. z 2011 r. nr 74, poz. 397 z późn. zm.),
- art. 509 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. nr 16, poz. 93 z późn. zm.),
- art. 18 ustawy z 16 listopada 2012 r. o redukcji niektórych obciążeń administracyjnych w gospodarce (Dz.U. z 2012 r., poz. 1342).

Czy odliczanie VAT według proporcji powoduje obniżenie limitu odliczenia dla samochodu osobowego

PYTANIE

Nasza firma wykorzystuje w swojej działalności samochód osobowy użytkowany na podstawie umowy leasingu finansowego. Finansujący (leasingodawca) w lutym br. wystawił nam fakturę na całą wartość samochodu wraz z należnym VAT. W jakiej wysokości mogliśmy odliczyć podatek naliczony wynikający z otrzymanej faktury, jeśli samochód osobowy służy działalności zarówno opodatkowanej, jak i zwolnionej?

ODPOWIEDŹ

W przypadku podatnika, który wykorzystuje samochód osobowy do działalności mieszanej, podatek naliczony w wysokości 60% kwoty podatku naliczonego określonego na fakturze, lecz nie więcej niż 6000 zł, podlega odliczeniu według proporcji wstępnej ustalonej na 2013 r. (tj. według wzoru: kwota podatku naliczonego \times 60%, nie więcej niż 6000 zł, \times wstępny współczynnik proporcji). Dal-
sze rozliczenie podatku naliczonego, poprzez roczną korektę VAT, dokonywane

będzie w ciągu pięciu kolejnych lat podatkowych (za lata 2013–2017).

WYJAŚNIENIE

Wydanie samochodu osobowego na podstawie umowy leasingu finansowego (kapitałowego) stanowi dostawę towaru, co skutkuje otrzymaniem faktury na całą wartość tej dostawy. Faktura obejmuje zarówno część kapitałową odpowiadającą wartości przedmiotu leasingu, jak i część odsetkową. Z faktury wynika VAT naliczony od całej wartości dostawy. Wartość netto określona w fakturze jest spłacana przez leasingobiorcę w umownie ustalonych ratach, na podstawie not obciążeniowych, które stanowią swoiste „przypomnienie” o zapłacie raty.

Otrzymanie faktury stwierdzającej dostawę samochodu osobowego uprawnia nabywcę do częściowego odliczenia podatku naliczonego, który z niej wynika, a mianowicie w wysokości 60% kwoty podatku określonej na fakturze, jednak nie więcej niż 6000 zł. Taka wysokość odliczenia ma zastosowanie wówczas, gdy podatnik wykonuje wyłącznie czynności opodatkowane. Natomiast wykorzystywanie auta w działalności zarówno opodatkowanej, jak i zwolnionej powoduje, że przy odliczeniu VAT z otrzymanej faktury podatnik uwzględni obydwa limity odliczenia, tzn. wynikający z zastosowania ograniczenia do odliczenia w wysokości 60% kwoty podatku naliczonego (nie więcej niż 6000 zł) oraz z wskaźnika proporcji.

Jeśli samochód osobowy jest przeznaczony do działalności zarówno opodatkowanej, jak i zwolnionej, to odliczanie podatku naliczonego od zakupów służących działalności mieszanej podatnika przebiega w dwóch etapach:

- I etap – według proporcji wstępnej, obliczonej na podstawie obrotów za rok poprzedni, stosowanej do odliczenia VAT w trakcie roku podatkowego od zakupu związanego z działalnością mieszana,
- II etap – według proporcji ostatecznej, obliczonej na podstawie rzeczywistych obrotów roku podatkowego, dokonanej po zakończeniu roku podatkowego (tzw. roczna korekta VAT).

Oznacza to, że korzystający (leasingobiorca) najpierw powinien odliczyć VAT na podstawie otrzymanej faktury, według proporcji wstępnej określonej na 2013 r., a po zakończeniu roku dokona on korekty podatku naliczonego według proporcji ostatecznej obliczonej na ten rok, o której mowa w art. 91 ustawy o VAT.

Elementem charakterystycznym dla umowy leasingu finansowego jest zawarcie w niej postanowienia, na podstawie którego odpisów amortyzacyjnych dokonuje korzystający. Uznanie samochodu osobowego za środek trwały podlegający amortyzacji na podstawie ustaw o podatku dochodowym powoduje dla rozliczenia VAT obowiązek zastosowania wydłużonego okresu korekty. Jeżeli samochód osobowy został zaliczony przez podatnika do środków trwałych, a jego wartość początkowa przekracza 15 000 zł, wówczas rocznej korekty podatku naliczonego dokonuje się w ciągu kolejnych pięciu lat, licząc od roku, w którym samochód osobowy został oddany do użytkowania. Korekcie rocznej podlega 1/5 podatku naliczonego przy nabyciu.

Zasada uwzględniająca limit odliczenia przewidziany dla samochodów osobowych oraz wskaźnik proporcji powinna być stosowana także w przypadku odliczania VAT od rat leasingowych za użytkowanie samochodu osobowego w leasingu operacyjnym. Taki sposób rozliczenia podatku potwierdził NSA w wyroku z 4 grudnia 2012 r. (I FSK 106/12), z którego wynika, że odliczając podatek naliczony od rat leasingowych za używanie samochodów osobowych, podatnik ma obowiązek uwzględnić zarówno limit określony w art. 86 ust. 7 ustawy o VAT (60% podatku naliczonego, nie więcej niż 6000 zł), jak i ograniczenie ze względu na związek wydatku z działalnością mieszaną, określone przez art. 90 ust. 2 tej ustawy. Sąd uznał, iż (...) brak jest wystarczających przesłanek do przyjęcia, że stosowanie ograniczeń określonych w art. 86 ust. 7 ustawy o VAT daje prawo do pominięcia proporcji określonej w art. 90 ust. 2 ustawy o VAT. Cele analizowanych uregulowań prawnych zawarte w poszczególnych przepisach są odmienne i wzajemnie się nie wykluczają.

Aneta Szwech

PODSTAWA PRAWNA

- art. 7 ust. 1 pkt 2, art. 43 ust. 2, art. 86, art. 88 ust. 3a pkt 2, art. 90, art. 91 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2011 r. nr 177, poz. 1054 z późn. zm.),
- art. 3 i 4 ustawy z 6 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy o transporcie drogowym (Dz.U. z 2010 r. nr 247, poz. 1652 z późn. zm.),
- § 13 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Finansów z 4 kwietnia 2011 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 247).